

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 3 k. 40 ..

HIRDETÉSEK:
4-hasabos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Ryiltés petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, november 25.

Mai számunk főbb közleményei:

- Szakaszonként
- Városi cselédotthon.
- Megölték a mexikói köztársaság elnökét?
- A feleséggyilkos orvos öngyilkos kísérlete.
- Nők forradalma.
- A meglopott rendőrhadnagy.
- Viszálykodás a munkáspénztár vezetőségében.
- A győztesek.
- Hűdeg van.
- Eötvös Károly családi viszálya.
- Harok küszöbén.
- Tarkaságok.

A képviselők napidijai.

Arad, november 24

Az elégedetlenek, a zugolódók és a követelve-kérők közé, hir szerint, beállanak az országgyűlési képviselők is. Oket is nyomja az általános drágaság (még az egyiptomi szivarok árát is fölemelték) illő tehát, hogy az ő napidijaikon is javítson a tisztelt haza, a melynek sorsán legtöbbet és legközvetlenebbül ők dolgoznak.

Nem visel egészen komoly külsőt ez a hir. Ugy látszik, inkább ötletnek eregették föl (s ha jól emlékszünk, koalíciós játszó-terekről), hogy meglásák: mint fogadják a közvéleményszelei. Hiszen néha az sikerül, a mi a legnagyobb képtelenségnek és a legszélső valószínűtlenségnek tetszik.

A töméntelen érv helyett, a mely a követelés ellen önként kínálkozik, csak egyet mondunk: nem illik ilyesmit kívánni. Nagyon sok esetben az illendőség törvényei erősebbek, mint akár a logikáé, akár az erkölcsé. Nem

illik például a vendéget megzsarolni; nem illik valakit egy üzletről lebeszélni, hogy azt magunk csináljuk meg; nem illik magunknak a fényezésre módot kérni, mikor másokat a takarékos életre akarunk szoktatni; nem illik a tulzott önzést érvényesíteni oly helyen, a melyet az önzetlenség szinpadának tüntetünk föl a publikum előtt.

Hogy ezek közül melyik illik jobban a képviselői napidijak felemelésének ügyére, abban tessék választani. A példák mellé itt a valóság: az ország szinte zug a panaszkodástól, a békétlenségtől, amely a társadalom különböző osztályaiból, szinte forradalmi hangsulylyal kitör. Valamennyi a jogos vágy, a meg nem törhető önérvet erejével fordul az állam felé és kéri sorsának javítását. Az állam emberei pedig vállalják a rossz, a színtelen, a fukar, a gögös munkaadó látszatát, noha kétségtelen, hogy az ellenkező szerep nekik is kedvesebb lenne. De takarékoskodni és mindenütt méltányosnak lenni alig lehet; legfőlebb az a vitás, hogy vajjon nem ép ott a legridegebb-e az állam érdekeinek védője, ahol a takarékos politika mellett is a legtöbb jóindulatnak lenne helye.

S most már próbáljuk ebbe a képbe, annak bántó, sötét részletei közé beill szteni a honatyát, aki azt mondja: „A szívem majd meghasad értetek, — de az én gyomrom is korog s előbb jól kell laknom, hogy rólatok gondoskodhassam.“

Kétségtelen, hogy a képviselőnek is joga van a megélhetésre s a haza nem kívánhatja (bár a legtöbb esetben így van), hogy a képviselő a honszelemre rá is fizessen. Lehetne arról is szólni: ha a nemzet azt akarja, hogy a népképviselői hivatást mindenki vállalhassa, akit a tehetsége erre alkalmassá tesz, akkor ne csak a vagyonosoknak adjon ehhez módot. Ma, nem szólva a választási költségekről s a költségekre fölvevált kölcsönök jelentékeny kamatairól, a képviselő Budapesten nem élhet meg a napidijából s legkevésbé sincs kárpótolva a veszteségért, amelyet a vidékhez kötött mindennapos mesterségének elhanyagolása miatt szenved. De ha mindezek kétségtelen tények is — amelyeken különben a napidijak fölemelése nem sokat változtatna — a képviselői napidijak megbolygatására alkalmatlanabb időt nem találhattak volna, mint a mostanit.

Ezt minden valószínűtlenség ellenére, a melyet a fönti hir magán hord, el kellett mondani. Nem szabad a forrongó osztályok elkeseredését fokozni az olyan föltevéssekkel, hogy a tanárok fizetésrendezésére, satöbbire nincs pénz, de a honatyá urak fizetés-emelésére telik. A mikor a körü mények szinte minden oldalon az igények bizonyos mérséklését, a lehető lemondást, s a tűrő várakozást kívánják az országtól, ne legyenek a képviselők türelmetlenek és tanuljanak ők legjobban lemondani.

Ha a képviselők az ország hajójá-

Báranyfelhők.

Irta: Visontai Olga.

Ajtócsapkodás, nehéz férfiléptek hallatszanak s a cseléd a korymbán remegve állapítja meg, hogy: hazajött az ur.

Nem tudja mit csináljon, szaladjon, vagy maradjon, mert az ur igen dühös s akkor tudja, hogy ő is megszenved, ha ok nélkül is. Igaz is, hát mirek megy el a nagysága az ur nélkül és ha elmepey, miért nem jön haza idejében, hogy ne haragudjon. Istenem, hogy is lehet az, hogy fiatal házások így gyakran összevesznek. Szeretik egymást az igaz, de nem egyezik a természetük. Az asszony szeret séálni és nem törődik vele, ha az urának nem tetszik ez.

Idéig jutott gondolatsiban, amikor az ur — aki ezalatt végigjárta a szobákat, dobált ami csak utjába került, — megjelent az ajtóban s dult arccal nézett a szegény megijedt leányra:

- Hol az asszony?
- Bement a városba vásárolni.
- Uu ugy? — s fogai között szikot mormolva az egész női nemre, megfordult, becsapta a konyhaaját, vette a kalapját, felöltöztét s elment. Egy utolsó rengés jelzi az ur

távozását s a cseléd dalolva folytatja munkáját.

Alig negyedórára hazajött az asszony kifizult arccal, pihegve. Nagyon sie ett, hogy 6 óra után, ha a férje kijön a hivatalból, otthon legyen, mert tudta, hogy haragszik, ha nem találja otthon Megnézi az órát: 6 óra. Tehát még nem jöhetett haza, hiszen amig a belvárosból ideér, legalább negyedóra beletelik, s amikor meggyőződött arról, hogy férje felöltöje s kalapja nincs a fogason, megkönnyebbülten sóhajtott. Azonban csakhamar felvilágosította a leány:

— Itthon volt az ur, s mert nem találta a nacoságát, nagyon haragos volt, csak ugy csapkodta az ajtókat, meg mindent össze-vissza dobált s aztán elment.

— Hova ment?

— Azt nem monda, nem mondott semmit, csak szikozódott.

Az asszony elszomorodott. Hát ez már mindig így lesz, ő már nem tehet semmit szabad akaratából, rabszolga ő, — az asszony — aki mint leány teljes szabadságot élvezett, kényesztették, minden kívánságát teljesítették, most egy ember szeazélyét és idegességét tárja, azt

tegyen, amit az parancsol, lemondjon az egész világról a kedvéért?

Nem így gondolta ő a házassáletét, hiszen szerette az urát s szívesen teljesítette volna minden óhaját, csak ne kívánt volna annyi lehetőséget, amelyek — szerinte — őt rabszolgává alakosnyiják le. Hogy hova szabad mennie, hova nem, ezt mindig az ura határozta meg s volt neki mit hallgatni, ha előzetes bejelentés nélkül ment valahova vásárolni. De még az öltözködésébe is beleszólt, mindent feltűnőnek talált. Szerette volna otthagyni ezért, de nem tudta, mert nagyon szerette ezt az embert.

Megterit az izlésesen berendezett kis ebédlőben, aztán leül az asztal mellé, előveszi kézimunkáját s öltözet szorgalmasan, miközben gondolkodik a multról, jelenről, de a jövőre nem is mer gondolni. Így gyorsan mulik az idő s nem is vette észre, hogy tíz óra lett. Pillanatra ekkor feltekint, megnézi az órát, azt hiszi, nem jól lát. Hogyan, tíz óra s Odön még most sincs itthon? Nem történt-e valami baja? Hol, vajjon hol van az a rossz, gonosz ember. Fájdalmasan elszorul a szíve, aggódik miatta s bántja, hogy miért is ment el. Türelmetlenül járkál, majd leveti magát és sir.

ban az elsők, s a kapitányok szerepét viselik, akkor cselekedjenek a kapitány példája szerint. A mikor a hajón baj van, a kapitány megvárja, a míg mindenki elmenekült s azután megy ő a biztosra. Ép azért, mert neki legelőször lett volna módjában megtenni. A honatyáknak is legkönnyebb lenne a maguk fizetését megjavítani. S ép azért ugy kellene lenni, hogy amikor minden elégedetlenséget kibékítettek s minden siró igény elhallgatott, — akkor következzenek a képviselők a fizetésemelés sorrendjére.

Szakaszonként.

— A képviselőház ülése. —

Távirati tudósítás.

Budapest, november 24.

Gyors rágtatással haladnak a polgári perrendtartás szakaszainak lefolyásával. Egész csomó szakaszt módosítás s felszólalás nélkül fogadtak el.

Részletes tudósításunk itt következik:

Berzeviczy Albert elnök 10 óra után nyitja meg az ülést. A múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után az elnök bemutatja a kérvényeket.

Következett a paragrafus cséplés, vagyis a (polgári perrendtartás)

reformjának folytatólagos tárgyalása. Az egyes szakaszokat vita nélkül fogadja el a Ház.

A 194. §-nál Egry Béla ajánl stiláris módosítást, amit a Ház elfogad.

A 222. §-nál Jaczkó Pál védelmébe veszi az ügyvédi kar, mintha az huzná a pereket. Módosítást ajánl ezt azonban visszavonja.

Várady Zsigmond olyan módosítást ajánl, mely szerint a per huzá-vonására irányuló tudatos valótlanosságok állítása pénzbírsággal legyen sújtható.

Székely Ferenc igazságügyminiszter hozzájárul Várady módosításához.

Pető Sándor szerint az ügyvédi felelősséget kell megszorítani. Szerinte a második bekezdést el kellene hagyni. Az alpereseket nem lehet etikára szorítani.

Bartha Ödön: De igen, meg kell őket büntetni!

Pető Sándor: A büntető perrendre hivatkozik, mely szerint a vádlottnak nem kell vallani, míg az alpereseket meg akarják büntetni, ha tényeket letagadnak.

Polónyi Gyula: Nagyon helyes!

Pető Sándor: Ha helyesnek tartja a Ház, hát fogadja el, de ő képtelenségnek tartja az alpereseket 600 koronáig terjedő büntetéssel sújtani, ha valótlan állítanak. Olyan irányu módosítást ad be, hogy alperes csak az esetben büntethető, ha azért állít valótlanosságot, hogy a pert huzza-halassza.

Márkus László: Várady módosítása mellett foglal állást.

Plósz Sándor előadó: Várady Zsigmond módosítását tartja elfogadhatónak, a mely fedi Jaczkó gondolatát, de jobban szövegezte azt meg Várady.

Jaczkó Pál kijelenti, hogy ez esetben módosítását visszavonja.

A Ház a szakaszt Várady módosításával elfogadja.

A 306. §-nál Cserny Károly kifogásolja, hogy a tanuktól kihallgatásuk alkalmával a nacionaléjuknál töröltetett a vallás kérdése. Erre nézve módosítást, illetve a régi jogszokás fenntartását ajánlja Inditványozza, hogy a személyazonosság megállapításánál a tanu vallása is megkérdeztessék.

Várady Zsigmond szerint a szakasz értelmében a bírónak joga van azt kérdezni a tanutól, amit akar. A perrendre nézve ma már semmi értelme sincs annak, hogy a tanu vallása megkérdeztessék. Ő maga kívánná legjobban, hogy a vallás miatt az emberek között semmi tekintetben sem tévesse különbség. Épen ezért kéri az igazságügyi bizottság által megállapított szöveg elfogadását.

Sághy Gyula csatlakozik Cserny Károlynak ahhoz a nézetéhez, hogy Magyarország még nincs a kultúrának azon a fokán, hogy ilyen nagy kérdést ily gyorsan oldhassunk meg. A vallás sokszor a személyazonosság megállapítása miatt fontos, mert két hasonló tanunál egyedül csak egy lehet a megkülönböztető adat: a vallás. A vallását senki sem szívesen, tehát bítran be lehet vallani a bíróság előtt is. Csatlakozik Cserny módosításához.

Zboray Miklós: Hosszasan fejtegeti annak szükségességét, hogy a tanutól megkérdeztessék, milyen vallásu, mert Magyarországon még nem lehet oly erős a felekezetek elleni áramlat, hogy a vallás kérdése háttérbe szoruljon. Cserny módosítását fogadja el.

Györffy Gyula azt fejtegeti jogi szempontból, hogy a tanu vallásának megkérdeztessége egyenesen a perre tartozik, mert nagyon befolyásolhatja a tanu szavahihetőségét. Egyébként az egész törvényhozásunkban a felekezetiiséget domborítottuk ki.

Tüdös János: Elég hiba!

Györffy Gyula: Ha hiba, tessék orvosolni. De a tanutól meg kell kérdezni a vallását, mert lehetnek egyházaknak egymással perük, amikor nagyon fontos a vallási kérdés a szavahihetőség szempontjából. Kéri a régi szöveg visszaállítását.

Bartha Ödön: Az elhangzott beszédekből azt a következtetést vonja le, hogy a bírónak mód adatik arra, hogy a tanutól ne kérdezze meg a vallását. Ha az a céja e szakasznak, hogy kiküszöböltessék az a tévhit, hogy a bíróság előtt nem egyenlők az egyének felekezeti szempontból, akkor helyeselné, így azonban, mert a szöveg nem ezt célozza, ellenzi. Azt a módosítást ajánlja, hogy a tanutól kérdeztessék meg a kihallgatása elején személyazonosság megállapítása végett a vallása is.

Székely Ferenc igazságügyminiszter sajnálja, hogy ez a kérdés ilyen nagy hullámokat vert fel. Összes törvényeinkben meg van a vallás megkérdeztessége. A kérdés rá nézve teljesen közömbös volt, tehát hozzájárult, mert tudta, hogy ennek semmi vallás lekicsinylő tendenciája nincsen. Határozottan perhorreszkálja azt, hogy valakinek a vallása befolyásolná a szavahihetőségét. Hogy beigazolja, mennyire nem tulajdonít vallási tendenciát a delognak, az igazságügyi bizottság szövegeztetését fogadja el.

Plósz Sándor rövid néhány szóval reflektál és az igazságügyi bizottság szövegeztetését mellett foglal állást.

Elnök felteszi a kérdést.

Cserny Károly visszavonja módosító indítványát.

Az igazságügyi bizottság szövegeztetését a munkapárttal együtt Tüdös János, Kovácsy

Egy óra telt el így. Ekkor csöngettek. Gyorsan letörölte a könyveit, aztán egy kicsit várt s maga ment ajtót nyitni, már teljesen nyugodtan s elgondolta, hogyan fogja megbüntetni urát, amiért így megijesztette. Kinyitja az ajtót összeráncolt homlokkal, vészjósló tekintettel, körülnéz, nem talál ott senkit, hallatszik azonban, amikor valaki kimegy a kapun s nyomban a házmester csoszogó lépteit. Bizonyos, hogy volt itt valaki. Egyszerre csak megpillant a földön egy lezárt levelet, felveszi és szalad be a szobába. Az ura írása volt s amint kinyitja a borítékot, a „Világ“ kávéház egy számolócsdu'ája hullott ki belőle. Kuszált vonásokkal ceruzával a következő sorok voltak írva:

Asszonyom!

Az este nem találtam otthon. De felteszem, hogy mire visszatérek családi tűzhelyünkhöz, otthon találom.

Ödön.

Azt hitte nem jól lát, elolvasta még egyszer, négyszer, hatszor, tizszer, de nem tudta megérteni a különös levelet. Mit gondol hát felőle a férje, hogy hol járt, mit csinált? Miért gunyolódik és miért fáltékeny, hiszen nem adott rá semmi okot. Tíz pernyi késéssel ilyen nagy ügyet csinál s mindkettőjük boldogságát megzavarja. Egész élete csupa perpatvar

közt fog letelni, soha ne legyen egy boldog pillanata e mellett az ember mellett? Szereti-e hát őt a férje, ha így viselkedik vele szemben? Gyöngédelen, durva. Nos, jól van hát, maga akarta uracsám, majd keressék én magamnak egy másik férfit, aki gyöngéd lesz, miként azt megédemlem. Igen, igen, meg fogom osalni; felkeresem akármelyiket udvarlóim közül s most beállítok a kávéházba, mintha nem tudnám, hogy ott van, mintha mostanáig avval a férfivel lettem volna.

Gyorsan magára vette utcai ruháját s boszu gondolatától elkábulva 11 óra után egyedül utnak indult. Amint leért a kapuhoz, a hideg levegő magához térítette. Gondolkodni kezdett és belátta, hogy nem tudja ezt a lépést megtenni soha s most csak egy vágya volt, hogy az urát találja s hazavigye őt, megbékítse.

A kávéháznál habozott, de aztán benyitott. Általános feltűnést keltett természetesen, s ez arcába kergette a vért. Nyugtalanul nézett körül s megtalálta férjét. Egyedül ült egy asztal mellett, előtte két üveg pezsgő, poharak, könyökre támasztott fejjel, komoran nézett maga elé.

Az asszony idegesen megszólította:

— Mit csinál itt?

— Mulatek, — volt a komor felelet.

— Mit jelent az a levél?

— Kiváncsi voltam, otthon vagy-e, de a buta hordár nem várta meg, míg ajtót nyitnak s nem tudta megmondani. Mikor jöttél haza, egy órája, fél órája?

— Rágtón otthon voltam, amint te elmentél hazuról, késett az óram.

— Talán es a szerencséd, hogy késett, Bizonyosan lekéstél valahonnan.

— De Ödön, mit gondolsz felőlem?

— Tudom is én mit gondolok, mindent elhinnék mos: rólad, mindent, a legrosszabbat. Hagyj el, menj haza, nem látod mennyire bánt, hogy látlak, nem akarok látni. Nem látjuk egymást soha többé.

— Édes Ödön, bocsáss meg nekem. Nézd, az egész oly csekélység. Megakartalak lepni a születésnapodra, s ezért nem mondtam meg neked, hogy elmegyek, kissé soká tartott a vásárlás, s ezért az utolsó perében indultam haza, előbb kellett volna mennem, de válogattam, mert azt akartam, hogy örömd legyen az ajándékban...

— Jó, jó, csak magyarázd ki magad, hallgatlak...

— Ödön, hogy beszélés te velem? Nos, jól van, ezért megédemled, hogy megosajjalak.

Kálmán és Horváth Gyula' ellenzékiek fogadták el.

Az igazságügyi bizottság' szövegezésé mellett szavazott 71, ellene 68 képviselő. A Ház e szerint elvetette a módosításokat.

Szűnet következett.

Szűnet után folytatták a polgári perrendtartás javaslata feletti vitát. A 438. §-nál Novák János nyújtott be módosítást az irányban, hogy a felekkel szemben délelőtt 10 óra előtt ne mondhasson ki makacsságot a bíró.

Plósz Sándor előadó hozzájárul a módosításához.

Székelly igazságügyminiszter kijelenti, hogy az ügyviteli szabályzatnál fog majd a kívánásnak érvényt szerezni.

Az 582. §-nál Rosenberg Iguác a bányabíróságok hatáskörének egyes járásbírói okra való átruházását kéri. Plósz a módosításban hozzájárul és a Ház azt elfogadja. Az 584-587. szakaszokat, amelyek a határperekre és sommás visszahelyezésre vonatkoznak, szintén Rosenberg módosításával fogadták el. Változtatás nélkül fogadták el a további paragrafusokat a 647-ig. A tanácskozás folytatását holnapra halasztották.

Az ülés ezzel véget ért.

VIDÉK.

A pankotai állami cigányiskola immár második évét éli s hogy mily szép eredménnyel felelt meg a hozzáfűzött reményeknek, mutatja az a kiváló tanítási eredmény, amit az iskola felmutatott. Mult évben a társadalom minden rétege kegyes adományával igyekezett segíteni a szegény, elhagyatott cigánygyermeket s társadalmi uton oly szép összeg gyűlt be, hogy sikerült 50 cigánygyermek felöltöztetni. Most, a közelgő tél alkalmával, ismételt felhívjuk a jólétkü, nemesen gondolkodó emberbarátaink figyelmét cigányiskolánkra s kérjük, pénz, vagy használt ruha adományaikkal segítsenek bennünket. A kegyes adományokat kérjük „Állami iskola Pankota” címre küldeni. A nemeslelkű adakozók fogadják előre hálás köszönetét az állami iskola gondnokságának.

Választások Krassószörénymegyében. Lugosról jelentik: A krassószörénymegyei törvényhatósági bizottsági tagválasztások kedden, szerdán és csütörtökön zajlottak le. A román nemzeti-ésségek erős küzdelmet fejtettek ki, de eredmény

lgen, megteszem, még ma, még ez órában. Meglátod.

Hangja elcsuklott, könyei előtörték s kísietett. A férfi megijedt. Istenem, ha Margit beváltja fenyegetését, mi lesz vele. Főbelövi magát. De miért? Hiszen élhetnének boldogan és egyik boszútállást ígér, a másik megakar halni, anélkül, hogy okuk lenne rá, az egésznek az ő bolondos természete az oka. Mi köze neki ahhoz, hogy az asszony hova megy bevásárolni?

Tehát megenyhült Ödön haragja s már teljesen javuló uton volt. A következő peroben már megitt kezdte szidni. S aztán újra eszébe jutott az asszony ígérete. Kirugta maga alól a széket, úgy hogy az egész kávéház fel volt vele, s aztán elkiáltotta magát:

— Fizetek! Otthagytok 30 koronát s rohant ki az utcára. Mint aki esztét vesztette, úgy futott haza. Az utcáról felnézett. Sötétség volt az egész lakásban. Az előszobájú előtt nem találta zsebében a kulcsot, s azt hitte, hogy otthagya a kávéházban. Megnyomta a csengőt s amíg a cseléd kijött, megtalálta a kulcsot, abban a zsebében volt, ahol szokott, de izgatótságában mindenhol kereste, csak ott

nélkül, mert 136 hivatalos jelölt mellett csak 28 román jelöltet választottak meg. A románok a megyebizottságban három mandátumot vesztek.

MEGÖLTÉK

a mexikói köztársaság elnökét?

— A forradalmárok győzelme. —

Távíráti tudósítás.

Arad, november 24.

Amerika legdélibb részén, Mexikóban napok óta forradalom dúl. A forradalmárok Diaz, köztársasági elnök fejét követelték s mint egy még meg nem erősített sürgöny jelenti, tegnap meg is ölték.

Az amerikai spanyol köztársaságok közül eddig Mexikó volt az egyetlen állam, ahol rend és nyugalom uralkodott. Az elmúlt század forradalmi rombolását már kiheverte a köztársaság és úgy gazdasági, mint politikai téren mérvado tényező kezdett lenni az amerikai államok között. Mindezt Diaz elnöknek köszönhetette Mexikó, aki 1877. óta ugyyszólván diktatori hatalommal uralkodik. Diaz elnök szereplése a szerencsétlen Miksa császár idején kezdődött. Mint Juarez tábornok főkelő vezérnek egyik alparancsnoka, ő vette be ostrommal Puebla városát 1867. április 2-án, miután már előzőleg a francia csapatok elhagyták Mexikét.

Miksa császár elfogatása és kivégzése után Mexikó ismét köztársaság lett Juarez elnöklésével. A híres forradalmi vezér 1872-ben meghalt és helyét Lerdo de Tejada foglalta el. Mikor azonban Lerdo de Tejadát másodszor is megválasztották, Diaz kifogásolta azt s miután a kongresszus neki adott igazat, fegyverrel támadta meg az elnököt. Több ütközetben megverte az elnök csapatait és 1877-ben ő maga foglalta el az elnöki széket. Az ő szervező tehettségének és néha a kegyetlenségig menő energiájának astán sikerült rendet teremteni az országban. A forradalom lángja csak egyszer csapott ki Mexikóban, 1893-ban, a nagy éhség idején, de azt sikerült neki rövid idő alatt elnyomni.

1877. óta Diaz elnököt hétezer választották meg s közben csak egyszer, 1880-tól 1884-ig volt más az elnök. Az ő abszolutisztikus uralkodása természetesen sok ellenséget szerzett

nem, s a leány bánt, hogy miért költötte fel az ur, hiszen van kulcsa.

— Itthon van a nagysága?

— Hogyne volna itthon, hiszen amint az ur elment, rögtön hazajött.

A férfi megdöbbsent, a leány tehát nem tud róla, hogy a felesége elment, de vajjon visszajött-e.

Bement a szobába, s keresni kezdte az asszonyt. Nem volt otthon. Rettenetes fájdalom marcangolta a szívét, gyöttrődik, kínlódik az a hatalmas, hirtelen haragu ember, majd sir, mint egy gyermek, szólítja a feleségét, könyörög neki, szidja, átkozza önmagát, hogy vak és esztelen. Majd előveszi felesége hálóköntösét, esőkolja, s mintha az asszony volna, beszél hozzá, kéri, bocsásson meg neki. Felugrik, mint egy bolond s tépi a haját, újra lecsöndesedik, zokog.

Zokogása visszhangra talál, egyszerre csak hallgatózik, s amint így esőndben figyel, kinyílik a fürdőszoba ajtaja, s kilép Margit. Nem szól semmit, csak odarogy a férje mellé a pamlagra.

neki, de ezek nem mertek nyíltan fellépni ellene. Ez év szeptemberében ünnepelte meg nyolevanadik születésnapját, mely egyúttal a mexikói köztársaság önállóságának százéves jubileuma is volt. Diaz elnök ekkor meglepetéssel nézhetett vissza évtizedes működésére s aligha sejtette, hogy ellenségei élete a könyör ismét lángba borítják az országot, amelynek föllendülése kizárólag az ő műve volt.

Az elnök megöletéséről ezt táviratozzák nekünk:

A mexikói forradalom vérbe fojtása Diaz kormányának nem sikerült. Madero Francot, a forradalom vezérét, a mexikói kormány elnökévé proklamálták, egy még ellenőrizhetetlen newyorki távirat szerint magát Diazt a forradalmárok megölték. Diaz elnököt, aki 1877. óta volt a köztársaság elnöke, már a forradalom kitörése előtt a hadsereg legnagyobb része elhagyta és egészen nyíltan a forradalom pártjára állt Madero tábornok vezetése alatt. A forrongás régi volt az országban, de Diaz eddig mindig elfojtotta.

Madero csapatai tegnap vívták meg a döntő ütközetet a kormány csapataival. Puebla-Portóban a forradalmárok megverték Diaz csapatait, a várost 21.000 felkelő ágyutüzzel vette be. Néhány nappal ezelőtt Diaz lemondása még megállithatta volna a forradalmat, amelynek most áldozatal esett.

Ujabb newyorki hírek szerint a kormány egy katonaszállító vonatát a forradalmárok a levegőbe röptették. Háromszáz katona életét vesztette.

Newyorkból jelentik: Torizaba városában tombol leghevesebben a forradalom. A város valóságos haditábor. Gomez-Palaccio városát a felkelők november 21-én elfoglalták. Az összes börtönöket felnyitották és a foglyokat szabadon bocsátották. A felkelők 17 halottat hagytak hátra. 300 felkelőt elfogtak. A várost a kormánycsapatok visszafoglalták.

Newyorkból jelentik: Mexikói menekültek hírül hozzák, hogy Camargo mellett véres ütközet folyik, melynek eredménye még ismeretlen. Egy katonai vonatot felrobbantottak, 300 katona életét vesztette. Az egész ország fegyverben áll. A felkelők számos győzelmet arattak és a főváros kapujáig portyáznak. A kormány igyekszik ugyan az eseményeket szépiíteni, de a lázadás mégis nagyon komoly jellegű. Azt hiszik, hogy a forrongást csak nagy nehezen, esetleg egyáltalán nem lehet leverni.

Londonból jelentik: A mexikói miniszterelnök a külügyi kamara kérdésközlésére ma azt a táviratot küldte, hogy a mexikói forradalomról közölt hírek tulzottak, a mozgalomnak nincs komolyabb jelentősége. Nem felelnek meg a valóságnak a Diaz meggyilkolásáról közölt hírek sem és a kormánynak hamarosan sikerülni fog a rendet teljesen helyreállítani.

Hasonló cáfoló távirat érkezett Rio de Janeiroból a brazilai forradalomról, sőt egy este érkezett távirat azt jelenti, hogy a kormánynak sikerült a rendet helyreállítania.

Az esztrák képviselőház ülése. Bécsből jelentik: Hosszu szűnet után ma délelőtt ült ismét össze a Reichsrat. Az első ülésen Bilinski lovag pénzügyminiszter beterjesztette az 1911. évi költségvetési irányzatot. Kisérő beszédében örömmel állapította meg, hogy az államháztartás egyensúlyát sikerült végre helyreállítani. A költségvetés szerint a felesleg 311.000 korona.

A győztesek.

*

Steinhardt Mór dr.

Egyik legnehezebb kártyajátéknak, az élésszű emberek játékát, a tartit tartják általánosságban. Ötszázegy pótt kell számlálnia annak, aki nyertes. Vannak ebben a játékban olyan kombinációk, melyek lehetővé teszik, hogy ezt a nagy sumrát mihamarabb halomra gyűjthesse az ember. A teretől az oktig mindenféle sorozatnak meg van a maga értéke és aki ezek beszámításával hamarabb jut el az említett számhoz, az nyert.

Természetes, hogy az a szerencsés ember, a kinek egy sekszt van a kezében, siet kiaknázni a szerencsét és minthogy egyszerre nagyobb összeget tolnihat előre, nem kezdi el a huszegységet számító terccel a demondást, hanem legalább is az ötvenet jelentő kvarttal ijeszt rá ellenfelére. Ezt mindenki így szokta. Csak Steinhardt dr. nem. Ő megbecsüli a teret és hiven kiaknázza ennek a kis figurának a hasznát is.

— Hét, nyolc, kilenc... az életben rendszeren az embernek több a teroje, mint a kvintje. Kevés olyan szerencsés játékos van, aki egyszerre egy kvintet vághat ki, egy olyan figurát, amely százat számít, sőt aki igazán okosan forgatja a kártyát, az megbecsüli még akkor is a teret, ha sietésre nógatná a kvart. Ki tudja mikor mi a jó.

Hányszor hallottuk már, hogy a város parlamentjében nagy szócátákban elfogytak az érvek. Sem a tanács nem tudta meggyőzni a közgyűlést, sem a közgyűlés nem közeledett a tanács álláspontjához. Érezhető volt, hogy már minden argumentum kimerült és az egész nagy diszes társaság tanácstalannal várta, mi lesz most.

Felállott Steinhardt dr.

Hét, nyolc, kilenc... Neki még mindig van egy argumentuma, amelyet azonban csak az ő éles szeme vesz észre, csak ő tud ugy csatasorba állítani, hogy egy csapással tulsegíti a kátyun a már megrekedt szekeret. És milyen könnyedséggel, milyei verffel emeli egy maga azt a súlyos terhet, mely alatt már-már annyian roskadoztak. Szinte esztétikai élvezet figyelni őt, aki szónoki külsőség-k hiányában egyedül csak éles elméjének fényes oszillogásával kápráztat.

Igazán felesleges munkát végez az, aki az ő rengeteg mélységű és nagy terjedelmű jogi tudásáról akarna valami újat mondani Aradváros községének, mely szinte megszokta azt, hogy Steinhardt dr. szankciójával ellátva szülessenek meg a közgyűlés határozatai. Hogy ez az igazság, arról épen a választók tettek tanubizonyoságot, mikor a legtöbb szavazatot a hivatalos munkapárti listával jelölték közül ő kapta a most lezajlott választásokon.

Nem azért történt ez, mert az ő közéleti szereplésében a törhetlen hűségű szabadelvű politikust akarta volna a választók imponáns tömege megtisztelni. Nem. Ennél a választásnál Steinhardt dr. felé azért nyújtotta a polgárság az elismerés pálmáját, mert azt akarta, hogy lássa mindenki, ime ez a férfi, akit az első hely illet meg a közgyűlésben. Lássák a polgárok, de lássák a polgárság ügyeit intéző hatóságok is. Mert Steinhardt dr. mint a hűséges űr áll az űrhelyen, akitől bármikor kérdezhetük:

— Űr, mi van az éjjellel, mi van a nappal?

Könnyű sor a felelősséggel tartozók háta mögött a dolgok intézésébe felelősség nélkül befolyni. A mellékkormányok intézménye valóságos csapássá válhat a kormányzottakra. A polgárság szerelétének tüntető megnyilatkozása épen azt jelenti, hogy látja Steinhardt dr. ban nemcsak azt a hűséget, melylyel a város vezetőségének, tisztviselői karának ügyeit segíti és felkarolja, de tiszteli azt az erkölcsi bátorságot, melylyel ez a

kiváló egyéniség ezt megteszi. Sokszor szinte Steinhardt dr. ellen zudul a közgyűlés, mert ki nem mondottan is tudja, hogy ez vagy amaz ügy az ő tanácsadásainak a megjelenése. És ilyenkor nyilatkozik meg az ő igazi értéke. Feláll és bátorsággal veszi védelmébe, amit igaznak és jónak lát, nem húzódik meg a háttérben, a hol támadás nélkül szemlélhetné a hullánok todulását.

Mert ha gyalulatlan bunkósbót az elme

Gyakran két élü tör az kímilve...

mondja Arany János. Két élü tör, melylyel az ember önmagát és más is megsebezhet, ha nem tudja okosan forgatni. Sok nagy elme sajátos tulajdonsága, hogy rombol ott, ahol alkotni tudna. A romboló elme hideg, taszító és félelmes. Két élü tör a csizsoltága, mert az acélja hideg veretü. Ha azonban, mint a nemes damaszkszi penge tűzben, a szív tűzének a melegében edződik, akkor bátran bizhatod az életed reája. Megvéd és mégsem oszt halálos sebet. Steinhardt dr.-t már láttuk könyvezni.

Városi cselédotthon.

— Hatósági cselédközvetítés Aradon. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 24.

Ritka jelenség, hogy valamelyik szabályrendeletet boncolgató és korrigáló bizottság, kiemelkedve a sok száraz paragrafus tömkelegéből, észrevegye az alkotó lelkét is és ezért az alkotóját ünnepelje és intencióiért meleg elismerésben részesítse. Sarlot Domokos főkapitánynak jutott ma ilyen kivételes ováció osztályrésztül. A cselédkérdés rendezésére kiküldött bizottság ma délután ülést tartott és a főkapitánynak ebben a nagy horderejű szociális munkálkodásban megismert elveiért, terveit és alkotásaiért a bizottság, mint a város közönségének képviselője, nemcsak köszönetet mondott, hanem elismerését fejezte ki előtte és Faragó Rzsó ama kívánságához, hogy a megkezdett nagy művet teljes erővel be is fejtesse, örömmel és készségesen csatlakozott.

A főkapitány meghatva mondott köszönetet a bizottságnak és kijelentette, hogy boldog lesz, ha a város közönségének megelégedésére juttathatja tető alá a hatósági felügyelet alatt álló cselédotthont és megvalósíthatja a hatósági cselédközvetítés eszméjét.

A ma tartott tanácskozásnak ugyanis ez a két nagy szociális alkotás adott anyagot és örömmel jelenthetjük, hogy Arad megelőzve az összes magyar városokat, olyan alapra helyezi a cselédnevelés, elhelyezés és tartás kérdését, mely minden érdekelt felet, a gazdát és cselédet, megnyugvással tölthet el. Megteremtí a város egy szociális fejlődés alapjait azval, hogy ő maga gondoskodik a jó, tisztességes, szorgalmas cselédek neveléséről, gondoskodik testi-lelki szükségleteikről, kiragadja kiuzsorázóik, sülyedésüket elősegítő és rajtuk élősködő közvetítők és lakásadók karmai közül.

A bizottság a kérdés történetét ismertető főkapitány javaslatára ugyanis ki mondta, hogy a törvényhatósági bizottságnak a legmelegebben ajánlja a hatósági cselédotthon létesítését, abból a százhuszezer koronából, mely már eddig is rendelkezésre áll a cselédek és gazdák által a városi pénztárba befizetett különféle díjakból, ajánlja továbbá ezzel kapcsolatosan a hatósági közvetítő szervezését oly módon, hogy a most iparjoggal bíró cselédközvetítők jogai érintetlen hagyása mellett a jövőre magánosok ilyen iparjogot többé nem kaphatnak.

A főkapitány a hosszú évek óta húzódó kérdésnek alapos ismeretével készítette el azokat az új szabályrendelet tervezeteket, melyekben a cseléd sorsa iránt a legmagasabb hu-

mánus szempontok nyilatkoznak meg és egyezsennind ezáltal a gazda érdekeit is képviselik. Miker elmondotta, hogy az Aradra érkező és ezer veszedelem által környékezett cselédet azért kell az otthonba küldeni, mert ott nemcsak családiás felügyeletben részesül, hanem módot nyujtanak neki arra, hogy háztartásbéli ismereteit szaporítsa és így sorsát is javítsa, a bizottság a nemes hévvel sorakoztatott érvek hatása alatt hangos éljenzéssel adott kifejezést tetszésének.

Igen sok apró detállal világította meg azután a főkapitány azt is, hogy miként alarul majd ki a cselédotthon bñsö élete és ennek végső céljával azt tűzte ki, hogy a cseléd és cselédet kereső gazda közé ne toladokhassák hivatalos harmadik személy, hanem mindkettő a város erkölcsi garanciája mellett közvetlenül találjon egymásra.

Annál az alapgondolat tárgyalásánál, melyen az otthon felépül és a mely szerint minden helynélküli cseléd köteles az otthonban tartózkodni míg el nem helyezik, Faragó Rzsó felvetette azt a kérdést, vajjon erra kényszeríthető-e a személyes szabadság megsértése nélkül a cseléd?

Málek Lajos dr. és Sarlot főkapitány megnyugtató feleletet adtak. A főkapitány már ma is jelentkezésre köteles minden cselédet és csak az ő beleegyezésével és engedélyével tartózkodhatik három napig oly lakásban, melyet ő jelöl ki. Ezt szabályrendelet biztosítja és épen az lesz az új szabályzat feladata, hogy ezt a jogkört hasznosan tágítsa.

Neszera Aladár indítványára, eme alapelvek megállapítása után kimondotta a bizottság, hogy a szabályrendelet tervezeteket kinyomatja és azok részletes tárgyalását egy későbbi ülésre halasztja.

A cseléd ju almazást is reformálni óhajtja a bizottság, még pedig úgy, hogy a pénzadományokkal célt is érjen a város. Ma ugyanis rendszeren oly cselédek kapnak jutalmat, akik hosszú szolgálatauk alatt amugy is gyűjtöttek egy kis tőkét. A jutalmakat szaporítani fogják. Ennek tárgyalása azonban csak az otthon létesítése után lesz aktuális.

TÖRVENYKEZÉS

§ Szabó György bünlajstroma. A letartóztatott mikalakai iskolaigazgató bünlajstroma ma gyrapodott. Kiderült, hogy Szabó radnai és temesvári takarékpénztáraknál is helyezett el kisebb-nagyobb összegű hamis váltókat, azonkívül Mikalaka község hamisított anyakönyvvezetői pecsétjét is felhasználta manipulációkra. A védő a szabadlábra helyezés érdekében nem adott be felfolyamodást, hogy az ügy mielőbb tárgyalás alá kerüljön.

§ Szelléné zongora. Még évekkkel ezelőtt történt, hogy Szelle Józsefné Schreyer Harry volt aradi zenetanár csédtömegéből több zongorát vásárolt meg. Az egyik zongora Mindszenti Józsefné éjjeli mulatóhely tulajdonosához került, aki egy évnegyed alkalmával adós maradt a házbérral, mire a háziur a bútorokat, köztük a zongorát is lefoglalta. Miker est Szelléné megtudta, megjelent Mindszentinénél és a zongorát hordárokkal elvitette. A háziur erre feljelentést adott be Szelléné ellen idegen ingó jogtalan elulajdonítása címén. A feljelentés folytán a járásbíróság a napokban fog dönteni a felett, volt-e joga Szellénének elvitetni saját zongoráját vagy sem.

§ Gyilkosság az örökség miatt. Sátorajauj-helyről jelentik: Ifj. Nagy István és felesége ez év február 15-én borzalmas módon meggyilkolták a férfi öccsét, Nagy Józsefet. A gyilkosságra az adott okot, hogy id. Nagy István

az egyik fiára, Józsefira hagyta 6 holdas földjét, István fiát pedig kitagadta az örökségből. Emiatt bátyja és felesége boszút forraltak ellene és február 15 én éjjel az istállójukban alvó Nagy Józsefet fejszéssel és baltákkal addig ütötték, míg a szerencsétlen áldozat kiszorult. A megindult nyomozás alapján sikerült a csendőrségnek a gyilkosokat Nagy István és neje személyében elfogni. A gyilkosok felett a fővárosi bíróság három rapon át tartott tárgyalás után tegnap hozott ítéletet. A vádlottak mindvégig tagadtak. Az esküdtek bűnösnek mondták ki ifj. Nagy Istvánt szándékos emberölés bűntettében, feleségét pedig gyilkosság bűntettében és a bír. törvényszék ifj. Nagy Istvánt 12 és fél évi fegyházra, feleségét pedig 15 évi fegyházra ítélte.

Harcok küszöbén.

— Justh Gyula nyilatkozata. —

(Fővárosi tudósítók telefonjelentése.)

Arad, november 24.

Justh Gyula ma harcias nyilatkozatot tett egy hírlapíró előtt. Elmondta, hogy a Justh párt erősen szervezkedik, de a Kossuth-párttal soha se fog együtt működni.

A politika mai hírei ezek:

(Lesz-e obstrukció?)

Budapestről jelentik: Egy újságíró ma beszégetést folytatott Justh Gyulával, amelynek során az obstrukció és a tegnapi pártértekezlet is szóba került. Justh Gyula a következőképp nyilatkozott:

— A képviselőházból kiharadt párttagok és volt főispánok a párt szervezését fogják teljesíteni. A lapoknak azon tudósításai, mely szerint a tagok kifogásolják a reform-klubba való belépést, nem fedik a valóságot. Mindössze egy felszólalás történt ily irányban, de Batthyány Tivadar gróf felvilágosításai után a felszólaló is másképp ítélte meg a dolgot. A párt nagy erővel küzd az általános választói jog mielőbbi törvénybeiktatása mellett.

— Lesz-e az indemnítási javaslatnál obstrukció?

— Nem mondhatom, hogy igen, azt sem, hogy nem. — volt a válasz.

— Hát a bankszabados meg hosszabbításáról szóló javaslatnál?

— Erről annyit mondhatok, hogy január 1-seje előtt alig lesz törvény belőle.

— Együtt fognak-e küzdeni a Kossuth-párttal? — kérdezte az újságíró.

— *Egyesülni nem fogunk soha.* Ennek nagy elvi akadályai vannak. Parallel harcolhatunk velük.

Gál Sándor, a képviselőház volt elnöke is kijelentette, hogy a párt teljes erővel veszi fel a harcot az indemnítási javaslatnál a kormány ellen.

— Mi — mondta Gál — semminemű támadást nem intézünk a Justh-párt ellen és testvérharcba nem megyünk bele. Minden erőnköt a kormány elleni harcra fogjuk koncentrálni. Hogy lesz-e obstrukció, vagy sem, most még nem mondhatom meg. Inkább igen, mint nem.

(A hervát képviselők ellentállása.)

Zágrábról jelentik: A magyar országgyűlés hervát képviselőtagjai tegnap este konferenciára gyűltek össze, amelynek tárgya az volt, hogy milyen állást foglaljanak el a magyar kormánnyal szemben. Heves vita folyt a miniszterelnök legutolsó beszéde felett, amelyet egyhangúlag elítéltek. Megállapodtak abban, hogy *elzárant ellentállást* fognak kifejteni a kormánnyal szemben.

(Andrássy a kormány ellen.)

A kormány tudvalevőleg abban állapodott meg, hogy a jövő évi közös költségvetést még

a mostani delegátusokkal akarla letárgyaltatni. Andrássy Gyula politikai intencióit sereglő lap törvénytelennek minősíti ezt az álláspontot és erős támadást intéz a kormány ellen. Az ellenzék pedig egyenesen arra hívja fel, hogy mondjon le a delegáció tagságáról, hogy így új delegáció választását provokálja. A perrendtartás vitás szakasza körül társadt bonyodalom elintézésében is talál ez a lap okot a kormány megtámadására.

A meglopott rendőrhadnagy

— Tragikomédia az aradi főkapitányi hivatalban. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 24.

Tolvajtól nehéz lopni, mondja egy régi közmondás. Mennyivel nehezebb lehet azonban a tolvajok üldözötől, a rend éber óreitől valamit sikeresen eltulajdonítani. S mégis megtörtént a csoda. Még a nyáron esett meg egy vidám reggelen, hogy szomorú arccal állított be a rendőrségre Szepekovszky Teofil rendőrhadnagy. Bement a hivatalába, a bűnügyi osztályba; kellő hivatalos komolysággal elfoglalta helyét az íróasztalnál s jegyzőkönyvet vett elő, hogy a panaszt felvegye.

— Ki ellen kíván feljelentést tenni Szepekovszky ur? — hangzott a rideg hivatalos kérdés.

És megindult a kérdés, meg a felelet, a jegyzőkönyvet vezető rendőrtisztviselő, aki ezuttal Szepekovszky Teofil volt és a panaszttevő között, aki szintén Szepekovszky Teofil rendőrhadnagy volt. Kiderült, hogy Szepekovszky padlásáról több ingóságot, többek között egy kabátot lopott el ismeretlen tettes. A rendőrség a feljelentés alapján megindította a nyomozást, amely félig-meddig eredménytelennel is járt. A gyanu egy rosvott multu egyénre irányult, skinek már több ízben baja volt a rendőrséggel. Fel is citálták az ipsét, vallatásra fogták, de minden eredmény nélkül. Esküdözött égre-földre, hogy színét se látta a kabátnak. A rendőrség a sikertelen nyomozás után az iratokat áttette a járásbíróshoz a további eljárás végett.

Az ipsének volt egy másik ügye is a járásbíróshoz s ezért a két ügy tárgyalását egy napra tüsték ki. Előbb a kabátlopási históriát vették elő. Megismétlődött azonban a rendőrségen történt jelenet. A vádlott a világot sem vallott, tagadott körömszakadtáig, úgy hogy az ügyészi megbízott végül is elejtette a vádat, s az eljárást a bíróság es-ügyben meg is szüntette. Megkezdődött tehát a másik ügy tárgyalása. Ezzel azonban aznap nem tudtak végezni s ezért a bíróság a tárgyalás folytatására újabb hatánapot tüsték ki. Elkövetkezett az új tárgyalás napja, a vádlott azonban nem jelentkezett. Elrendelte tehát a bíróság, hogy a terheltet, aki időközben Beregszászra ment, a legközelebb megtartandó tárgyalásra elővezessék. Ugy is lett. Az ipsét Beregszászon fülön fogták s csendőrhozta Aradra. Tegnap este érkeztek meg s természetesen az inspekciós rendőrtiszt elé mentek, aki véletlenül Szepekovszky rendőrhadnagy volt. Megállt a csendőr a delikvenssel a rendőrhadnagy előtt, aki majd sóbálvánnyá meredt. Ugyanis megjelent előtte a sokat sajnált, eltűnt, ellopott télikabátja. A peches fiu talán nem is álmodta azt, hogy ő rendőrtisztól tulajdonította el azt a bizonyos kabátot, azt azonban a legkevésbé sem sejtette, hogy valaha épen a károsult rendőrhadnagy karjai közé fut.

MULATSÁGOK.

(=) A máriaradnai Magyar Daláregyesület nov. 24-án, Bálizs vendéglőjében, Moravetz Károly karnagy vezetése alatt hangversennyel egybekötött zártkörű táncvigalmat rendez.

Nők forradalma.

— Fölmentés — kormányparancsra. —

Távirati tudósítás.

Arad, november 24.

Mai számunkban megemlékeztünk az angol szüffrazsettek tüntetéséről, mely 156 urhölgy elfogatásával végződött.

Ma volt ez egyben a rendőrbíró előtt a tárgyalás, amelyről Churchill miniszter és a kormány kellemetlen vereséget szenvedett. A pénteken elfogott szüffrazsetteket kivétel nélkül engedetlenség miatt tartóztatták le és mindjárt a tárgyalás kezdetén a közvádó a belügyminiszterium határozott utasítására elejtette a vádat velük szemben.

A mai tárgyaláson a közvádó ismét kijelentette, hogy azok ellen, akik csupán engedetlenség és nem tettlegesség miatt lettek tartóztatva, a vádat nem tartja fenn. Am a rendőrbíró, Sir Albert de Rutzen kijelentette, hogy ő ennek dacára saját felelősségére az engedetlenség miatt letartóztatott hölgyek ügyét is tárgyalni fogja.

Nem illő dolog ugyanis, hogy hölgyeket előbb letartóztatnak és azután a vád elejtése után megfosztják őket annak lehetőségétől, hogy bebizonyítsák a letartóztatás jogtalanságát.

— Harminc éves bírói gyakorlatom alatt — mondta Sir Albert — ilyen eljárást még nem tapasztaltam a közvád részéről.

A rendőrbíró eme döntése módot ad a szüffrazseteknek mindenek előtt arra, hogy a rendőrség eljárását, mint törvényellenest, megtámadják és bebizonyíthassák, hogy a szüffrazsetek tüntetéseivel sokkal illiberalisabb módon bánnak el, mint más hasonló tüntetésekkel. A szüffrazsetek ezenfelül minél több marasztaló ítéletet óhajtanak, ugyanazon indokból, amelyből a kormány minél kevesebbet szeretne.

Százötven asszonynak egyszerre való elítéltetése a közvéleményre nagy hatást gyakorolna és alkalmat adna folytonos rekonszeny nyilvánításokra, mert a szüffrazsetek a börtönben látogatásokat fogadhatnak (ezt a jogot nem régen vitták ki maguknak a kormánytól) és ezeket a látogatásokat nagy mérvben kívánják rendszeresíteni, hogy a közönség érdeklődését folytonosan ébrentartsák. A „Womens Social and Political Union” vezetése je enleg mintegy 300 hölgy felett rendelkezik, akik minden pillanatban készek a börtönbe menni. Miután pedig tegnap épen 150-et tartóztattak le, még kerek 150 van tartalékban, úgy hogy nagy meglepetésekre lehetünk még elkészülve.

Ma délután szüffrazsete-küldöttségek megkísérelték, hogy a parlamentbe hatoljanak, mely alkalommal újabb letartóztatások történtek.

Százharminchat vádlott közül a mai tárgyaláson százharmat felmentettek, a többiellen folyó tárgyalást elnapolták.

A vádlottak egyike, Mrs. Haverfield, Abinger báró altábornagy leánya beismerete, hogy egy rendőrt szájon ütött a következő szavak kíséretében: „It van! ez péntekért; legközelebb revolvert hozok és kivődözni fogok!” Ez a kijelentés a szüffrazsetek azon panaszára vonatkozik, hogy a pénteki tüntetések alkalmával különösen álmhás detektívek brutálisan bántalmazták őket. *Mévelykujjukat hátra esavarták, hátbarugták és ököllel leütötték őket.* Ép ez okból a szüffrazsetek tüntetéseik színhelyét a parlament egy félreeső bejárattól a forgalmas Westminster hid mellett bejárathoz helyezték át, hogy a közönség megfigyelhesse a bántalmazásokat.

IRODALOM ES MUVESZET.

A színház műsora:

Péntek: A kormánybiztos, vigjáték. Bemutató előadás. B) bérlet.

Szombat: A kormánybiztos, vigjáték. C) bérlet.

„A barrikád.”

— A Nemzeti Színház pénteki újdonsága. —

(Fővárosi levél.) A Nemzeti Színház pénteken elsőrendű szereposztásban hozza színre az elmúlt párisi évad egyik rendkívüli sikerét, Paul Bourget *La barricade* című négyfelvonásos színművét, a legérdekesebb és legértékesebb drámai alkotások egyikét, amelyet valaha írtak.

Szerzője, a franciák egyik legnagyobb élő regényírója, Paul Bourget, a francia akadémia tagja. A neve a legismertebb és legjobban hangzó a mi közönségünk előtt is. A „Hazugságok”, az „Asszonyi szív” európai hírű írója *A barrikád*-dal a legelső francia drámaírók közé emelkedett és amely meglepő volt maga az a tény, hogy egy vérbeli regényíró egyszerre egy tökéletes drámával lép a közönség elé, éppen olyan meglepő és grandiózus a darab sikere is.

A darab bemutató-előadása sokáig emlékeztet lesz a párisi művészvilágnak. 1910. január 7-én mutatták be a Vaudeville-színházban és ott egyfolytában 150 előadást ért meg. Majd körutra indultak vele a vidékre és ezen a nyáron *A barrikád* hozta izgalomba a francia vidéki városokat is. Tudvalévő, hogy Pataud, a párisi villamos munkások szindikátusának titkára — egy szóta letűnt nagyság — konferenciákat tartott a darab mellett és amíg a szociálisták a maguk eszméjének dithirambusaként emelték a drámát, legszélsőbb ellenfelek, a bourgeoisok taposkának közt követelték maguknak *A barrikád* erkölcsi igazságait. Egy nagy író elsőrendű irodalmi alkotása ez, amelyet egy hatalmas szerelmi dráma dominál. Középpontjában egy pompásan megrajzolt és gyönyörűen beállított nőalak van, Louise Mairé, amit két ember szeret: a gazdag gyáros és a szegény munkavezető s nagy lelki összeomlások után a leány visszatér az ő világába és keresi az elvesztett boldogságát azok között, akiket egy onfelé pillanatban elhagyott, de megtagadni a legnagyobb válságok közt sem volt ereje.

A Nemzeti Színház hetek óta készül a pompás darab előadására, amely igen nehéz feladatot ró a rendezőre és a művészgárdára. Az újdonság fő női szerepét, Louise-t, Aczél Nona, a színház fiatal, talentumos művésznője fogja kreálni, akinek most lesz első ízben alkalma, hogy kiváló tehetségét egy neki való és igazán hatalmas alakításban csillogtassa. Mellette Vizvári Mariska és K. Demjén Mari játékosan elsőrendű szerepeket, az előbbi egy ékes és szellemes leányt, az utóbbi egy öreg becsületes munkásasszonyt személyesít. A férfiak közül Gál Gyula a butorgyáros szerepében, Odry Árpád, aki a gyáros fiát adja, Pethes, a szociálista munkavezető alakjában, továbbá Gyenes László és Somlay Arthur egy gyönyörűen megrajzolt öreg munkás szerepében elsőrendű művészi feladathoz jutottak. Igen jó szerepe van Rózsahegyinek is, aki egy kormófont, mindenütt zavart csináló munkásvezetőt játszik.

A darab meséje a következő:

1. felvonás. Bechard gazdag butorgyáros kimele a nyomorból Mariét Lujzát, a szép munkásleányt, aki halálból a kedvese lett. A gyáros feleségül akarja venni, de akkor összetöri a fia,

Philippe, boldogságát. Tudniillik a fia, aki egyébként ideális szociálista, nőül akarja venni egy bronzkereskedő leányt, de a bronzkereskedő kiköti, hogy Philippe atyja ne házasodjék meg újból és különösen ne vegye el Lujzát.

2. felvonás. Taubeufnek, a szociálista munkásszervezet küldöttjének vezetése alatt Bechard előtt megjelennek a gyár munkásai. Nagyon jól megy a dolguk a gyárban, de sztrájkolniuk kell, mert a szervezet így rendelkezik velük. Lujza nem áll ugyan a sztrájkolók közé, de nem titkolja jövője előtt, hogy rokonszenves a munkások sorsával. A köteles hála a barrikád szon oldalán tartja őt, ahol a gyáros áll, de mikor Bechard feleségül kéri, nem megy hozzá.

3. felvonás. Gaucheron, a gyár öreg és hü munkása, egy eldugott kerti pavilonban ideiglenes műhelyt rendez be, ahol sztrájkolókkal dolgoztat. Bechard egy fél milliót vesztené, ha nem tudna idejére szállítani egy nagy megrendelést. A sztrájkolók azonban felfedezik a titkos műhelyt. A sztrájkolók elszöknek, csak az öreg Gaucheron fedezi revolverrel a kezében a műhely ajtaját. Langouet, a sztrájkoló munkavezető, fel akarja gyújtani a pavillont. A letragikusabb pillanatban előlép Lujza, aki titokban szerelmes Langouetba, és megakadályozván a végzetes tettet, Langouet karjaiba hull.

4. felvonás. Bechard gyűlöletes bosszút akar állítani Langouet-n és még az sem lágyítja meg, hogy volt kedvese, Lujza, jó hozzákönyörögni Langouet érdekében. Csak Gaucheron közbelépésére áll el végre attól, hogy Langouet-t tönkretegyje. Philippe szociálistasága csak szobatudomány volt. A sztrájk elvette a kedvét a szociológiától. Előrelátható, hogy el fogja venni a bronzkereskedő lányt és maga is tipikus kapitalista lesz.

* Rip van Winkle. Planquette világhírű operettjének Lisbeth szerepében mutatkozott be ma az aradi közönségnek Feredi Vilma, a Rákosi-féle színésziskola végzett növendéke. A fiatal színpésznő mai fellépésével őszinte nagy sikert aratott. Minden felvonásközben többször megtapsolták, felvonásközökben sokszor lámpák elé hívták, sőt ismerősei csokrokkal is kedveskedtek neki. A kisasszony az ovációra valóban rá is szolgált. Szó sincs róla, játéka nem volt kifogástalan, de mindenesetre nívós volt és művészi, ami egy egészen kezdő színésznőnél nagyon sokat jelent. Játékában sok olyan kvalitást láttunk, amik szép reményekre jogosítanak, bár viszont sajnálunk kell azt, hogy első fellépésétől Lisbeth szerepét választotta. Ez a szerep még a kiferrott rutinos színésznőt is nagy, a kezdőt pedig majdnem leküzdhetetlen nehézségek elé állítja ugy ének, mint játék tekintetében. Az asszonyismeret, az asszonyi határozottságot és egyáltalán az asszonyiasságot egy egészen fiatal leányt nem lehet. Legfeljebb elképzelheti és megfigyelési alapján beleélheti magát és halvány kópiát adhat róla. Így volt ez ma este is. Igaz viszont, hogy a vendégművésznő — ezt teljesen előnyére kell írunk — nem akart a lehetetlenre vállalkozni, hanem pótlással, ha nem is asszonyos, de egyöntetű kedves alakítást nyújtott. A harmadik felvonásban teljesen elemében volt. Leányos bája, fiatalos temperamentuma, megnyerő külseje, figyelmes előadott énekszámait egészen meghódították az amúgy is jóakaró közönséget. Egyéniségének ezek az alapjában véve előnyös tulajdonságai ugyanis, amelyek az első két felvonásban kissé felszegen hatottak, a harmadik felvonás leányszerepében kifarósztva érvényesültek és a vendégművésznő jövő karrierjére szép perspektívát nyújtott. A darab többi szerepeit a régiak játszották. Opál.

* A kormánybiztos. Gutby Soma pénteken bemutatandó behózáta iránt általános érdeklődés mutatkozik. A személyzet nagy ambícióval készült a darabra, amely a legkiválóbb bohózatok közé tartozik. A darab meséje a következő:

1. felvonás. Gábor vállalkozó villájában különös találkozás történik. Tallyay gróf a férj távollétében éppen akkor turbékol Klárával, a menyecskeével, mikor Tuzár mester, a közismert betörő, szintén vizitel. A férj váratlanul hazatér és Tallyay szökni akar. De ruhái helyén a Tuzár toalettjét találja. Betörőnek nézik és letartóztatják. Tuzár pedig a gróf ruháiban elmegy helyette Bakmegyébe kormánybiztosnak. 2. felvonás. Tuzár, az ál-Tallyay, nagy tisztogatást rendez a korrupt Bakmegyében. Csak Klára látja, hogy a kormánybiztos nem az igazi Tallyay, de ő kénytelen hallgatni Tuzár nagyszerűen tisztogat, nem hallgat a szép özvegyre, aki csókkal akarja lekenyerezni és még az sem árt neki, hogy Budapestről távirat érkezik a csendőrséghez a letartóztatása végett. A csendőrök az igazi Tallyayt tartóztatják le, aki közben megérkezett. Egyéb baj is van: Tallyayné elárulja Gábornak, hogy a felesége megcsalta. — 3. felvonás. Gáborék válni készülnek, de Tallyayné kijelenti, hogy tévedett és összebékíti őket. Tuzár az ablakon szökik be hozzájuk, mert már nagyon szorongatják. Végre egyenesen megugrik.

* Nagyérdékű előadás lesz a Kölessey egyesület harmadik felolvasása december 3-án. Egy kiváló fővárosi író a modern történelmi felfogás szellemében fogja fejtegetni azt a kapcsolatot, mely a magyar irodalom és a magyar társadalom fejlődése közt van. Szende Pál dr., aki a Kölessey-egyesület harmadik felolvasásán a nagyérdékű irodalmi és társadalmi kérdés előadója lesz, a magyar és idegen irodalomnak ép oly jó ismerője, amily kiváló művelője a társadalmatudománynak. Szende Pál dr.-t, mint az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés főtitkárát művészi előadónak ismerik Aradon.

* Burmester Villy, a világ legelső hegedűművésze december negyedikén tartja egyetlen hangversenyét a Fehér Kereszt-szálló nagytermében. A hangverseny iránt óriási érdeklődés nyilvánul meg és a várakozást érhetővé teszi Burmester páratlan művésze, amelylyel az egész világban elismerést, sőt csodálatot vívott ki magának. Jegyek még korlátolt számban kaphatók Weiss Leó hangversenyirodájában.

* Pali mint bankhivatalnok az Uránia mai műsorának legötletesebb, legkacagtatóbb képe. Pali a közönség kedvence, a moxiművészet legügyesebb, legkitünőbb humoru színésze ebben a képben még előbbi alakításait is tulszárnyalja. Szinte lehetetlenség, hogy az ember groteszk mozdulatait, a leghetetlenebb helyzetben való komikus vergődését kacagás nélkül nézze. A Pali mókái mellett még két kitünő humoros kép, több megrázó dráma és látványosság szerepel a műsoron. A drámák között „Egy anya kálváriája” a legérdekesebb. Az anyai szeretet megnyilatkozásait és annak minden körülmények közötti szilárdságát vinni színpadra. A mai előadás délután 5 órakor kezdődik. 241

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható melkállomás)	154
Kiadóhivatal és hirdetői osztály	161
Nyomda	151

Eötvös Károly családi vizsgálata

— Az apa a fiu ellen. —

(Fővárosi tudósítók telefonjelentése.)

Arad, november 24.

Ma délután fél négy órakor a budapesti rendőrfőkapitányságon megjelent Eötvös Károly és feljelentést tett fia, Eötvös Bálint ellen életveszélyes fenyegetés miatt. Eötvös Károly elmondja följelentésében, hogy fia nemcsak őt fenyegette, hanem irodavezetőjét, Kégl Józsefet és irodája egyik alkalmazottját tetteg bántalmazta is.

A főkapitányságról detektíveket küldtek Eötvös Bálint lekésására és kihallgatásra azonnal beidézték. Eötvös Bálint délután 5 órakor meg is jelent a kapitányságon. Tiltakozott a vád ellen, amelyet apja emelt ellene és jegyzőkönyvbe vétette, hogy apját soha nem fenyegette, ellenben Kégl Józsefet és Otrobán Orbánt megverte, mert szemtelenül viselkedtek vele szemben. Az ügynek aligha lesz folytatása, mert úgy látszik, Eötvös Bálintnak van igaza.

Eötvös Bálint a rendőrségen előadta egész életétörténetét. Apja — mondta — sohasse törődött vele sokat. Huszonöt éves korában szerzett ügyvédi diplomát és csakhamar átvette apja irodája vezetését. Apja mindig meg volt vele elégedve, de később összeütközések keletkeztek köztük és apja között. Apja ugyanis arra akarta kényszeríteni, hogy egy fiatal arisztokrata leányt vegyen feleségül, amibe ő nem ment bele, mert már akkor szeretett egy szegény polgárlányt. Ez miatt nagyon összekülönbözött apjával és az összeköttetést is megszakították.

Előadta Eötvös Bálint a rendőrségen, hogyan történt régebben a letartóztatása, amelyben ő teljesen ártatlan volt. Azt mondja, hogy az egész kellemetlenséget Molnár Jenőnek, apja volt irodavezetőjének köszönheti. Molnár állandóan ellene heccelte apját, sőt mikor a börtönben volt, apjával megvonatta feleségétől a szász korona havi apanázt és megakadályozta, hogy ő a börtönben mint gyomorbeteg jobbat kaphasson.

Molnár intrikáinak az volt a célja, hogy közöttük és apja között minden összeköttetés megszakadjon és Eötvös Károly irodáját ő kapja meg. Mikor kijött a börtönből, rögtön átvette Molnár terveit és egyúttal megtudta azt is, hogy időközben apja vagyonának jó részét elvesztette olyan spekulációkban, amelyekben Molnár is szerepelt. Később apját barátai is figyelmeztették Molnár félreírására, mire Eötvös elbocsátotta. Molnárnak azonban sikerült a maga helyére Kégl Józsefet bejuttatnia. Kégl aztán folytatta a Molnár által megkezdett machinációkat.

Utóbbi időben halletta, hogy apja vissza akar vonulni és irodáját át akarja adni. Utána nézett a dolognak és megtudta, hogy apja irodájának 25 bűnügye és mintegy 105 vagyoni jogi magánügye van, ami körülbelül évi hatvan ezer korona jövedelmet jelent és az átadásra semmi ok se volt. Értesült az utóbbi napokban arról is, hogy apja Próféta-utcai házáat, nagy vagyonának utolsó roncát el akarja adni. Kégl és Otrobán ugyanis unszolták az éreget, hogy adja el a házat és annak árát adja át a hírhedt Inger Szolimánának, aki most Törökországban az új török korszak alatt nagyszerű üzleteket fog a pénzrel csinálni.

Ma felment apja irodájába és mivel az öreg nem volt otthon, heves szemrehányást tett Kéglnek apja belöndítéséért. Kégl kihívóan viselkedett vele szemben, sőt ki is utasította, amiért ő botjával megverte. Délután aztán az esetet elmondta egy kávéházban, ahol Otrobán

is jelen volt. Otrobán az elmondottak hallatára felugrott és azt mondta, hogy az egészről egy szó sem igaz, amiért Otrobánt ő felpofozta. Apja ellen azonban semmi fenyegetést nem tett.

A feleséggyilkos orvos öngyilkos kísérlete.

— Az utolsó órák borzalmal. —

Távirati tudósítás.

Arad, november 24.

Mint most kiderült, Crippen a kivégzése előtti éjjel öngyilkosságot akart elkövetni. Nyugtalanul hánykolódott ágyában, ami feltűnt az öröknek. Figyelmesek lettek és felszólították, keljen fel az ágyból. Crippen huzódzva engedett a felszólításnak. Megvizsgálták és rájöttek, hogy szemüvege hiányzik. Megmotozása alkalmával kitűnt, hogy az üveget kivette a keretből, hogy összetörve, átvágja vele ereit. Csak azért hánykolódott ágyában, hogy közben feltűnés nélkül eltörhesse az üveget.

Londonból táviratozzák: Ugy lehet, hogy a szerencsétlen véget ért Crippen dr. csakugyan bírói tévedésnek lett az áldozata. Azok a hírek, hogy az utolsó napon töredelmes vallomást tett volna, egyáltalán nem nyertek megerősítést. Hanem igenis nyilvánosságra került az utolsó levele, amelyben a börtönből megrázó erővel bizonyítja az ártatlanságát.

"A pentonville-i fogságban", ez a címe Crippen legutolsó irásának, a melyből a következő érdekes és szívetrázó részleteket közöljük:

Ez a levél bocsulevelem. Barátaim minden fáradozása dacára is tudom, hogy a sorsom meg van pecsételve és hogy le kell mondanom az élet reményeire. Bátorságom teljes birtokában nemsokára az örök bírő színe előtt fogok állani, akitől más igazságot és kegyelmet várok; mint amilyenben itt a földön az emberek részesítettek. Nem félek sem a haláltól, sem a tulvilágtól. Lelkemet csak azok a fájdalmak gyötrik, melyeket halálom után egy szeretett lénynek kell majd át szenvedni. Az életből a halálba való átmenet nem tesz féltékenyebbé. Megnyugszom a változhatatlanban és ha most egy utolsó szót intézek a világhoz, csak azért teszem, hogy ne vesse meg emlékeimet a adjon hitelt egy haldokló vallomásainak. Isten színe előtt, aki lelkem fölött ítélni fog, esküszöm, hogy ártatlanul itélték el. Hiszem erősen, hogy ártatlanságom bizonyítékát halálom után napfényre kerülnek és akkor nyilvánvaló lesz, hogy bírói tévedésnek lettem áldozata. A mesterséges nagy zaj, melyet szokásom elfogatásom okozott, tévesztette meg bírám. Az angol bírói szellemi üldözöbe vett, mert végtelen szerelmet éreztem oly nő iránt, aki nem volt törvényes hitvesem. Kevesen írták meg, hogy az én szerelmem szent szerelem volt. Rettenő sorsomban a szerelem nyújtott vigasztalást. Miss Le Neve irántam való viselkedése bámulatra méltó. Az ő odaadása, szerelme képes bizonyítékát óriási erkölcsi erőnek és ha szerelmünk a törvény előtt hiba volt, úgy ennek csak én voltam az oka. Az örökkévalóság kapuja előtt vallom, hogy Le Neve egyetlen bűne az volt, hogy egyedül a szívére hallgatott. Hozzá szállnak utolsó gondolataim és utolsó fohászom az Istenhez az, távolítsa el tőle minden szenvedést. Ez utolsó szövegem a világhoz. Börtönöm magányában fohászok Istenhez, ne ítélje el a megtévedt embereket, vegye oltalmába az élők közül kilökött szegény lelkeket és kegyelemmel legyen szerencsétlen alázatos szolgálójáért. Hawley Harney Crippen

Viszálykodás

a munkáspénztár

vezetőségében.

— Elnök — az alelnök ellen. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 24.

Lapunk mai számában közöltük Fenyő Lászlónak, az aradi munkáshiztosító pénztár alelnökének az orvosválasztásról mondott kijelentéseit. Erre vonatkozólag Varga Ferenc, a pénztár elnöke, aki egyben az aradi szociáldemokrata pártnak is titkára, ezt a nyilatkozatot küldte nekünk:

„Neveltségének és csupán szereplési viselkedéséből eredőnek tartom Fenyő Lászlónak a rendőrségen tett feljelentését. Az ő bűnszerű életét senki sem fenyegette meg és a biztosított munkások köréből választott igazgatósági tagok csupán azért háborodtak föl Fenyő Lászlónak szavazatán, mert tanuk előtt becsületszóval fogadkozott, hogy ő Mann Adolf dr. mellett fog szavazni. Hosszú nyilatkozatában megfélekezett egy általa Mautner Márkus előtt tett és eljárását élénken illusztráló kijelentéséről, nevezetesen arról, hogy csak azért szavazott Hermann J. Károly dr. véglegesítését mellett, mert a munkás igazgatósági tagok két hónappal ezelőtt az ő ellenessége dacára a tisztviselőket véglegesítették. A három éven át ideiglenes minőségben szolgált pénztári tisztviselőknél véglegesítése ellen pedig Fenyő László, a magánhivataltól, azért hadakozott, mert meghiusult az a forró vágya, hogy a pénztárnál magasabb tisztviselői állást elnyerjen. Két évvel ezelőtt pénztáros, majd főkönyvelő, helyettes ügyvezető igazgató, sőt igazgató is szeretett volna lenni, de jelentkezései mindig visszautasításra találtak. Borsuból tehát eszerben hagyta megbízóit és fölösapott a szerzett jogok védőjének ugyanezen Fenyő László, aki még pár héttel ezelőtt a szervezett állásokban lévő tisztviselők szerzett jogainak respektálása ellen dikciózott és az ellenessége dacára történt véglegesítések miatt le is köszönt alelnöki állásáról. Igyaz, hogy fölkeretem Hermann dr.-t, mondjon le állásáról, mert véglegesítését szabálytalannak tartjuk és nem akarjuk, hogy a pénztár főnöke szabályokba ütköző módon nyerje el állását. Mi rágaszkodunk az állásnak választás utján való betöltéséhez és ezért megfélembestük a véglegesítési határozatot.

A felszólítást főképpen azért tettem, mert nem akartam, hogy ennél a kérdésnél az ő személye a nyilvánosság előtt tárgyalassék. Legalább én azt hiszem, hogy nem kellemes dolog rá nézve azoknak az elmondása, akik indokoják a munkásság bizalmatlanságát vele szemben.

Fenyő ur azt mondja, hogy őt nem a szakszervezet megbízottjai választották meg. Ez valótlan, mert a szociálista munkások értekezletén becsületszóval fogadta, hogyha őt jelölik és megválasztják, mindenkor az összmunkásság határozata szerint fog eljárni, sőt ezért be is lépett a szociálista pártba. Mann dr.-nak főorvossá való jelölése egyhangulag történt, tehát az sem igaz, amit erre vonatkozólag elmond, de legkevésbé igaz, hogy ha Mann dr. választatik meg, akkor az orvosok nem vállalnak pénztári szolgálatot, mert Fenyő maga is nagyon jól tudja, hogy az orvosoknak semmi okuk sincsen a Mann főorvossága mellett az elgálatól huzódzni.

A munkáshiztosítási törvény ismerete dolgában nagyon gyöngén áll Fenyő ur, ugyanis mint alelnök, ugyanis mint igazgató-aspiráns, mert a pénztárnak közegei, vagyis alkalmazot-

tal csak a törvény 20. szakasza értelmében tett eljárásuk során, tehát a munkaadók üzemeinek ellenőrzése alkalmával részeseznek a közbiztonsági jellegű közvegyeket megillető védelemben. Az elnökség tagjai különleges oltalomban nem részeseznek, de erre még Fenyő urnak sincsen szüksége, mert életveszélyes fenyegetés nélkül is alaposan le fogjuk tárgyalni."

Hideg van.

— Szezon-cikk. —

Szokatlan korán köszöntött be az idén a hideg idő, megrövesztve az embernek amugy is súlyos gondját a létért való mindennapi küzdelemben. A drágaság már régóta oly mértéket öltött, hogy az ember tisztességgel alig tud megélni a korszaki téli időszak még felfokozra a drágaságot és még súlyosabbá teszi az életnek és megélhetésnek küzdelmét a mostoha viszonyokkal.

Mintha minden összeesküdött volna, hogy az ideai esztendő kritikussá tegye mindazokra nézve, a kiket sorunk nem állított dus vagy birtokba és a kik egy-egy dominiummal fölerő jövedelemmel avagy javadalmazással nem dicsekedhetnek. A szerencsétlen középosztály, amelyre a legfolyosabb teher esik és amely a legrosszabb helyzetben van, továbbá általában a keresetükre utalt széles néprétegek milliói sokat szenvednek a szociális bajoktól és nagyon megérzik az idő ilyen zord változására kellemetlenségeit is. Hirtelen kell a téli ruha a családnak, melegebb öltözet, cipő, stb. a gyerekseregnek, tüzelő anyag a lakás számára. De honnan teremtsen elő az ember, a mikor már a hitel is kimerült, az adósságot fizetni kell és a jövedelem sehogy sem tart lépést a szükséggel és a drágasággal!

Azt hittük, nagy volt a termés; kiderült, hogy ez csalódás volt. Drága a buza és napról napra még jobban drágul — most már azért is, mert a hideg folytán nagy földterület bevetetlen marad és így a jövő termésre sem biztat kedvező kilátás. Drága a hus, mert kicsiny a marhaállomány; most meg országsszerte állatbetegség (száj- és körömfájás) járult hozzá, hogy még ritkább és még drágább legyen a tápláló húsleves. Most már hova tovább elmondhatjuk Petőfivel: jó, hogy az embernek esonitoga van, ezt tölcösen rendelék az istenek, mert ha vasból volna a foga, talán a rozsa enné meg.

A sertésbe beütött a vész, a delegációba a költségsszaporítás, és ennek még csak a kezdeten vagyunk, a minnek a vége más, mint az adózó polgárságnak nagyobb megterhelése, természetesen nem lehet. Így már az ősszel, a gyönyörű nyár után, kegyetlen hideg szelek és sorscsapások elfagyasztották reményeinket és a mikor most időnek előtte bekövetkezett a tél, csak betetőzi a szegény ember gondját, küzdelmét és gyötrelmét.

Az ország urai most a parlamentben arról tanakodnak, miként pörösködjék a magyar. Rendben van, mert hiszen tudjuk, hogy e nélkül el nem lehet ez a mi földi létünk. Mégis azt gondoljuk, fontosabb volna most arról gondoskodni, miként él meg az ember, becsületes munka révén, ebben az országban.

A jótékonyosság ilyenkor télviz idején sokat határoz, segít is sokfelé a jó szív és a kegyes indulat; de jótékonyssággal a pusztulást feltartóztatni és a társadalmat megmenteni nem lehet. A közterhek csökkentésére sem gondolhatunk, mert hiszen be kell látnunk, hogy ha fenn akarjuk tartani az államot, akkor terheit viselni és fedezni kell. De csinyján kell eljárni

a terhek szaporításával és mindenkiféle gonoszkodni kell az erők növeléséről is, hogy elbirják az új meg új teherpróbát, amelyet a viszonyok, a körülmények, az idők változásai és mindennek raknak a munkás polgárság roskadozó vállára.

A miről már annyit beszéltek és a mit már annyiszor kilátásba helyeztek: tessék hát végre már valóban tenni valamit a drágaság enyhítésére és a megélhetési viszonyok javítására. Itt a tél és végheletlen nyomornak nézünk elébe, ha nem történik valami elhatározó, okos és praktikus lépés az élet megkönnyítése érdekében.

Láttuk most, hogy kormánypartiak és ellenzékiek, agráriusok és merkantilisták össze tudtak állni, hogy egy törvényparagrafusra nézve helyes megegyezést hozzanak létre. Nos, minden paragrafusnál fontosabb maga az élet: ez pedig elviselhetetlenné vált a drágaság folytán. Ám álljanak hát össze és keressék a segítség alkalmas módját. Végre is lehetetlen, hogy annyi bölcseségtől egy csipetnyi segítség ki ne kerüljön — egy egész ország szenvedésére.

HIREK.

— Időjárás. Az aradi meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 25-én az időjárás: hideg, sok helyütt csapadék.

— Hunyady Károly gróf udvari tanácsos. A király szép kitüntetésben részesítette most Hunyady Károly gróf soborsini földbirtokost, akinek a titkos tanácsosi méltóságot adományozta. A nemes emberi érzelmektől áthatott magyar főúr hosszú esztendő óta gyakorolja a közjótékonytársaságot hitvesével, Nadassdy Irma grófnővel együtt. Országos hírű nemes munkálkodást fejtenek ki, mint a Vöröskereszt egyesület soborsini fiókjának vezetői. Egész vagyont osztogattak már el a jótékonytársaság szolgálatában. Legfelsőbb helyen méltánylásra is talál ez a buzgó tevékenység, amelylyel sok-sok szenvedőnek szereznek enyhülést. Két év előtt a gróf a Lipót-rend lovagkeresztjét, a grófnő pedig az első osztályú Erzsébet-rendet kapta. Most újabb kitüntetést kapott ez a fenekelt gondolkodású mágnás, a kit ugyazólván az egész vármegye közönsége a legnagyobb szeretettel övez.

— A főhercegi vadászok elutazása. Kiszjenőről jelentik: József főherceg és Augustus főhercegné, Henrik porosz herceg és Lipót bajor herceggel, valamint a vadásztársaság többi tagjával ma reggel Budapesten át Kistapolcsányba utaztak négy napi vadászatra. Az illusztris vendégeket rendkívül kielégítette a páratlan nagy vadászeredmény. December hó folyamán még nagyobb vadásztársaság érkezik a főhercegi vadászatokra Kiszjenőre.

— A fiumei kormányzó a királynál. Bécsből jelentik: A király ma hosszabb kütön kihallgatáson fogadta Wickenburg Márk gróf fiumei kormányzót.

— Nemességadományozások. Budapestről jelentik: A király Galtner Zoltán nyugalmazott főszolgabírónak a magyar nemességet csukási előnévvel, Lichtenberg Kornéldr. egyetemi tanárnak pedig mindszenti előnévvel adományozta.

— Városi tejszarnok Temesvárott. Temesvárról jelentik: A városi tanács a nagy drágaságra való tekintettel elhatározta, hogy központi tejszarnokot létesít és városi kezelésbe veszi a tej árusítását. Csekonits gróffal már megkötötte a tej szállítására vonatkozó szerződést. A városi tej literje 20 fillérbe fog kerülni. A városi tejszarnokot állandóan bővíteni akarja és már tejszállítóval folytat tárgyalásokat a szükséglet fedezésére.

— Tisza István állapota. Kolozsvárról jelentik: Tisza István gróf állapota folyton javul. Holnap már elhagyhatja az ágyat. A jövő hét elején valószínűleg visszatér Budapestre.

— Keresztényszociálisták Tolstoj emléke ellen. Bécsből jelentik: A képviselőház mai megnyitása előtt a pártok elnökei a keresztényszociálisták kivételével konferenciára gyűltek össze, amelyen a ruthének nevében Wassilko lovag indítványt tett, hogy az érdemleges tanácskozás megkezdése előtt az osztrák parlament tisztelje meg Tolstoj emlékét. Az indítvány helyesléssel találkozott és küldöttséget menesztettek Pattay dr. elnökhöz, hogy közöljék vele a pártok kívánságát. Az elnök a kérést kereken visszautasította azzal a megokolással, hogy neki számolnia kell a keresztényszociálista párt felfogásával is, az pedig mereven elzárkózik az indítvány elől. A küldöttség megütözéssel vette tudomásul az elnök választát. Így az osztrák képviselőház nem parentálta el a nagy orosz irót.

— Gyűjtés a minoriták templomában. A Katolikus Sajtóegyesület kezdeményezésére vasárnap gyűjtést rendeznek a minoriták aradi templomában. A gyűjtést a következő uraszonnyok és urleányok vállalták:

Urleányok: Dr. Boróky Mátyásné, Csáky Istváné, Dengl Lajosné, Gersy Józsefné, Gyuláné Rezsőné, Habereger Györgyné, Hartman Béláné, özv. Jakatffy Sándorné, özv. Jakabffy Zoltáné, özv. Junga Józsefné, Kabát Imréné, Keresztes Arzenné, Kintzig Jánosné, özv. Kovacsich Józsefné, özv. Kövér Lajosné, özv. Kirják Lászlóné, Láng Jánosné, Lészy Sándorné, Lócs Rezsőné, özv. Lux Hugoné, özv. Lux Ubaldné, Mokry Jeróné, dr. Müllék Lajosné, Neszmerák Antalné, Papp Z. Eadréné, Prolich Istvánné Róka Józsefné, dr. Szalay Károlyné, Szablóczky Jánosné, Schill Józsefné, dr. Sehartner Sándorné, Steiner Ferencné, Tóth Frigyesné, Tüdös Béláné, dr. Vass Istvánné, dr. Velcsov Gézáné.

Urleányok: Beuda Jolán, Beuda Szilárd, Brunhuber Iona, Dengl Vilma, Fábry Nóra, Ferenczy Iona, Garich Irén, Göröcsös Gizella, Habereger Mariika, Homonnay Ella, Horváth Gizella, Hönig Antónia, Kabát Margit, Kalitzky Vilma, Kádas Aranka, Kiss Eszter, Kiss Stefánia, Komlóssy Boriska, Komlóssy Lenke, Lissmann Erzsébet, Meisztrovics Jolán, Nájmann Margit, Oggolder Pálma, Reiner Gabriella, Róth Mariska, Soltz Gizella, Stoll Berta, Stoll Gizella, Schweffel Iona, Tóth Irén, Tóth Wally, Vass Sarolta, Vámosy Margit, Vertán Sárika, Verzár Harmin, Venter Viktorine, Weichhart Auróra.

— Elítélt kereskedők. Az aradi rendőrség mint első fokú iparhatóság ma hozott ítéletet Geiger Gyula és fiai szabadkai cég tagjai, Geiger Jenő és Béla ellen, több aradi kereskedő által beadott feljelentés következtében. Geigerék az Assafal Sándor utca 4. számú házában rövidáru üzletet nyitottak. A feljelentés szerint oly hirdetésekkel tették közzé, melyek a közönséget tömeges és gyári vásárlásra ingerlik és oly árumennyiséget jelöltek meg, mely még öt-ször akkora üzletben sem lenne elhelyezhető mint a cég által bérelt üzlet. A rendőrség a kereskedelmi és iparkamarától beérkezett szakvélemény alapján megállapította, hogy az 1884. évi XVII. t.-c. 54. szakaszába ütközik a reklámozásnak ez a módja, és ezért a cégtulajdonosokat 300—300 korona pénzbüntetéssel sújtotta. Kötelezte őket, hogy 100 korona engedély díjat fizessenek és a bruttó bevételük tíz százalékát a városi pénztárba szolgáltatassák be.

— Mégyszáz ezer korona kártérítési pör. Budapestről jelentik: Horváth Jenő és felesége, akik a budapesti repülőverseny alkalmával Frey André gépének lezuhánása következtében megsebesültek, ma a Magyar Aeroklub ellen 400,000 korona erejéig kártérítési pert indítottak.

— Gyógyíthatlan betegek menháza. *Buda-pestről* jelentik: Még tevaly történt, hogy egy magát megnevezni nem akaró bécsi ember háromszázezer koronát adott egy budapesti olyan meaház építésére, melyben gyógyíthatatlan beteget fogtak ápolni. Ma kiderült, hogy a jószívű adakozót Heim Mórnak hívják, Bécsben lakó magyar kereskedő, aki a felesége, Schwartz E. is nevére tette az alapítványt. A menház közben fel is épült és ma este megnyitották.

— Halálozás. *Lohser* Alajos nyugalmazott városi vámtiszt e hó 24 ikén délután 5 órakor hosszasan szenvedés után elhunyt. Az elhunytat kiterjedt előkelő család gyászolja.

— Nyilatkozat. A következő sorok közlésére kértünk fel: Igen tisztelt szerkesztő ur! Az Aradi Közlöny tegnapi számából olvasom, hogy kőröspataki Bedő Gézát és nejét, Kossy Terézt nagystíli szélhámosság és zsarolás miatt a fővárosban letartóztatták. Félreértések kikerülése céljából kérem, sziveskedjék közölni, hogy az illetőnek csak a neve és nemessége hasonló, velünk azonban nem rokonok, de sőt még ösmeretségben sincsenek. Kelt Bécsben, 1910. évi november hó 23-án. Dr. Bedő Árpád, Arad szab. kir. város községi és kihágási bírja.

— Gyilkos örültek. *Boroszló*ból jelentik: Kegyetlen vérengzést követett el két kiszabadult örült. A sziléziai orosz határon Wittschinben meggyilkolva a borzalmasan megosonkítva találták Prager kereskedőt, feleségét, legényfiát és menyasszony leányát. A gyilkosságot két orosz követte el, akik a sziléziai határ mellett fekvő tébolydából szöktek meg.

— A zsaroló házaspár kiszabadul. *Buda-pestről* jelentik: Nagy feltűnést keltett a napokban Bedő Géza volt vadászfőhadnagy és feleségének, született Kossy Teréznek a letartóztatása. S. Urbán berlini gyáros feljelentésére fogta őket hoppon a rendőrség, mert a jeles házaspár tudvalevőleg most már másodszor mag akarta zsarolni az öreg urat, akinek összes bűne az volt, hogy a kacér, szép asszonyt egyszer életében megosonkította. Ez a csók százezer koronájába került már S. Urbán urnak, de most még százezret kívántak tőle lavélben ezért feljelentést tett Bedők ellen, akiket a rendőrség letartóztatott s azután átkísértette az ügyészség fogházába. Időközben Budapestre érkezett a gazdag berlini gyáros is. Ma fordulatot vett az ügy.

— Nem akarok én semmit, — mondotta a berlini gyáros — én nyugalmat akarok. *Szivesen visszavonom a feljelentést* és a már eddig adott pénzt sem követelem vissza, csak hagyjanak nekem végre békét. Ha biztosítást kapok arra nézve, hogy nem bántanak többé, én nem kívánom megbüntetésüket. A házaspár holnap így kiszabadul.

— Az apa meghalt, az anya megőrült és megölte gyermekeit. A maga részében páratlan családi tragédia színhelye volt egy kis temesmegyei, szakálházai kunyhó. Huszonnégy óra lefolyása alatt a kérielhetetlen halál elragadott egy családapát, megörjítette a feleségét, aki rohamában saját gyermeke gyilkosa lett.

Klein Boldizsár, harminchat éves szakálházai gazda hosszú betegség után tegnap meghalt. Egy idegbeteg feleséget és két apró gyermeket hagyott hátra s ez a háromtagú kis család a legnagyobb nyomornak nézett előbe. *Klein Boldizsárné* már évek óta idegbeteg s habár nem egyszer észlelték rajta az agybántalom jeleit, mindesidőig csendes örültként viselkedett. Fajta halála azonban az asszony betegségében is nagy változást idézett elő. Jajveszékelt járta tegnap egész nap, de ez nem tűnt fel a halottas ház népének. *Klein Boldizsárné* ma reggel egyszerre felhagyott a panaszal s amikor egyedül maradt, konyhakést vett elő s belevágta a mellette alvó két éves kis Erzsébet

nevű gyermeke testébe. A szerencsétlen gyermek kiáltására felébredt a másik másfél éves gyermek és szintén sírni kezdett. Ekkor már véres volt az egész ágy s a megőrült anya a másik gyermekére akart rontani. A lármára besiettek a koporsó körül ülő virrasztó emberek s kimentették a kis fiút anyja kezéből. *Klein Boldizsárné* erre a háznép ellen fordult s addig hadonászott a késsel, amíg ki nem csavarták a kezéből. Ezután a gyerek után néztek s megrémülve látták, hogy *Klein Erzsébet* kiszervenedett.

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban november hó 24 én a következő születéseket és halálozásokat jelentették be és házasságot kötöttek: *Született*: Stegena Andor igazgató tanítónak Erzsébet nevű leánya. Bucci Kristóf állami tanítónak Andor nevű fia. Nagy Márton vasuti fékezőnek Erzsébet nevű leánya. Mosutz György m. kir. honvédmesternek Otília nevű leánya. Váci Ferenc igazgatósnak József nevű fia. Kosara Sándor nyomdai gépmesternek Margit nevű leánya. *Meghalt*: Özv. Sági Jánosné 73 éves magánzóné. Özv. Mátyás Jánosné 44 éves piaci kofa. Golomety Péter 92 éves magánzó. *Házasságot kötött*: Guttman János waggongyári hivatalnok Kontos Arankával.

— Tamasdán István dr. fogorvos Batthyány-utca 30. sz. 4006

— A högyközség becses figyelmébe ajánlom teljesen új árukkal felszerelt áruvártáramat női és férfi divatáru cikkekben, valamint szőnyeg nagyvártáramat. Elvem, mint kezdő egyén: nagy forgalom, kevés haszon. Megemlítem még, hogy elvállalok minden kivételű női ruhák elkészítését isléselesen és pontosan. Kiváló tisztelettel *Német István*, Arad, Andrassy-tér 20. 4241

— Francia likörök legbiztosabb készítésére — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér. *Vojtek és Weisz* nál. 279

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

Árnyalt ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST Színye-Lipóci Salvator-forrás-vállalat, Budapest, Rudol. rakp. 8.

TARKASÁGOK.

(A legkisebb primadonna.) A Királyszínházban most színrekerült „Cigányszerelem” egyik leghatásosabb része, mikor Simai és Balogh Böske, mint Biedermayer házaspár, kijönnek először két, aztán három, aztán négy ugyanugy öltözött apró gyermekkel. A negyedik gyerek, aki állandóan frenetikus derűtséget idéz elő, az országnak kétségkívül a legfiatalabb művésznője. De máris olyan szeszélyes, mint a legidősebb primadonna. A múlt hét egyik napján például alig lehetett rávenni, hogy belépjen a színpadra. Mikor pedig mégis csak bement és óriási tapsok között mégis csak elvégezte a jelenését, nem akarta levetni a szép ruhát. Torkaszakadtából sírni kezdett, mikor le akarták vetkőztetni. Nem tudtak vele mit csinálni, végre is Beöthy úgy intézkedett, hogy hagyják elaludni ruhástul. Ugy is volt. Öt perc múlva a parányi művésznő aludt, mint a tej és végre le lehetett vetkőztetni. Beöthy maga is jelen volt a nagy esetenél és a fejét csóválva jegyezte meg:

— Ilyen művésznővel még nem volt dolgom. Olyan eset már sok volt a prakszisomban, hogy színésznők ne akarják felvenni azt a koztümöt, amit én csináltattam nekik. De hogy ne akarják levetni, ez most történik először...

(Az óra.) A színház tájékán beszélték ezt a történetet: A vidéki bácsi behozta a diák fiát a

városba. Körülhordosta a gyereket a városban, vett neki egy gyönyörű szép tula-órát és egy este elvitte a színházba, persze a karzatra.

A fiú sohasem látott még színházat. Addig bámult, kapaszkodott, feszengett, amíg elvesztette az egyensúlyt és a korlátot át leesett a karzatról. Az apa rémülten utána kiált:

— Vigyázz az órára, te!

(A karkülönbség.) A Vigszínháznál sokat beszélgetnek mostanában egy készülődő házasságról, amelyben a leendő férj sokkal, nagyon sokkal fiatalabb, mint a leendő asszony.

Történt a múlt héten, hogy *Kiss Irén* élénk beszélgetésbe merült a folyosón egy színővendéssel, aki koránál fogva még diákgyerekek számított, de olyan a gondolkozásmódja, mint egy 60 éves férfinék. Arra megy *Tapi*, aki alatt tudvalevőleg *Tapolczai* értendő.

— Irén, Irén, nem szeretem a dolgot. Figyelmeztetlek, hogy ezzel a gyerekkel ne kezdj ki. Nagyon öreg hozzád...

EGYESÜLETI ÉLET.

Csernoch püspök a kulturáról.

Távirati tudósítás.

Arad, november 24

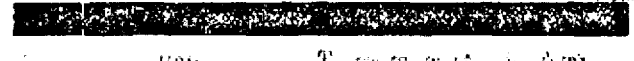
A Temesvári Katolikus Kör ma este tartotta magyító estélyét, amelyen előkező nagy közönség előtt *Csernoch János* püspök előadást tartott a kulturáról.

A kulturáról akarok itt önöknek beszélni — mondta — annyival is inkább, mert ez a fogalom oly tág és vele sokan annyira visszaélnék, elmondván olyan dolgokat, ami nem oda tartozik, hogy erről nem lehet eleget beszélni. A szivhez akar szólni. A kultura ellentétes fogalma a natura — természet. A természetnek kihasználása alacsonyabb kultura. Efelett áll az a kultura, amely az igaznak, a jónak a szolgálatába áll. Az igazság felé való törekvés mindenkinél megvan. Mindenki keresi az igazságot, az emberi kultura egyik részét a tudományt. A kultura másik ága az, amely az ember lelki igényeinek megfelel. Ez kétféle irányban működik. Az egyik benne van magában az emberben, a másik kifelé szabályozza a magatartásunkat a többi polgárokkal szemben. Ebből keletkezik az a jogviszony is, amely állam és állam között van meg. A harmadik köre ezen tevékenységnek az, amellyel lelkünk vágyát teljesítjük, amely a szépre vonatkozik. Ez a harmadik ág a művészetekben rejlik. A kultura lehet tehát anyagi, ha a természetet a magunk javára kihasználjuk és lehet szellemi, ha az igaznak, a jónak és a szépnek a szolgálatában áll. E három utóbbi összhangzásba való hozatala nem más, mint felsőbb kultura, amelynek célja az embereket felemelni. Minél jobban sikerül ez, annál műveltebbek az emberek. Ezzel azonban a kultura még nincs kimerítve. A kulturának még magasabb köre a vallás. Minden ember ha szivébe néz, érzi a vallás szükségességét. Ez a kultura felemeli az embert az anyagi és szellemi kultura fölé, mert ennek a kulturának a szent fogalma: Isten.

Ezután kifejtette a püspök, hogy akármilyen tudós is legyen az ember, ez még nem zárja ki, hogy vallásos legyen. Hivatkozik *Pasteurra*, *Blériotra*, aki felszállás előtt imádkozik, *Chavezra*, aki meggyónt, stb. A kulturának nem kell ellenkezésbe jönni a vallással. Csak egy esetben jöhet ellenkezésbe. Ha az embereket kivetkőztetik a felsőbb természeti javakból. De akkor ez már nem kultura, hanem az irodalomnak a megfertőzése, az emberek megméltelyezése, az erkölistellenesség. A vallás nem ellensége a kulturának.

Ezt kimondta a vatikáni zsinat is, mint a kultura legnagyobb barátja, ha ez a maga után halad. A kultura az volt, amellyel a szerzetesek a népet földmivelésre, írásra tanították. A valódi kultura gyümölcsét ott látjuk a képzőművészetekben. Egy Michel Angelo, egy Rafael, egy Munkácsy a kultura harcosa s eraja a legnagyobb, mikor Istenben elmerül és vallásos témát kidolgoz. A kultura csak akkor jöhet ellenkezésbe az egyházzal, ha túllépte a korlátot. Legyen az embernek a földi javakban része, de ne felejtse el az égieket.

Zajos taps hangzott fel a püspök szavai után.

Várandós anyak

nem mellőzhetnek egy oly fontos erőforrást, mint a SCOTT-féle Emulsió, mely jobb hatású, mint a közönséges csukamájolaj. A kellemes tejszinhabszerű íz és könnyen emészthetőség olyképen egyesül benne, hogy Ön kellemesen lesz meglepve és még lesz elégedve. A gyermek az anyával egyenlőképp élvezzi mindez előnyöket. Hirnevés tanárok és orvosok szívesen ajánlják a

Az Emulsió vételénél a SCOTT-féle eljárási táblát — a halcsont — kérjük figyelembe venni. Utazásoktól év. kód. jank!

Scott-féle Emulsió-t

minden állapotban, úgy szülés előtt, mint azután. Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 f. Kapható minden gyógyszerárban. 6667

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

A bitumenek. Budapestről jelentik: A képviselőház pénzügyi bizottsága ma folytatta a folyékony és gáznemű bitumenekről, továbbá a kőolajokról szóló javaslatok tárgyalását. Hosszas vita után, amelyben sokan felszólltak, a törvényjavaslatot általánosságban elfogadták. A részletes tárgyalást szombaton kezdik. A mai ülésen a bizottság tagjai felkesztési ülésen részt vettek. Lukács pénzügyminiszter hatvanadik születésnapja alkalmából.

Pályázati hirdetmény 400 koronás iparos tanulmányi ösztöndíjra. Az aradi kereskedelmi és iparkamara ezennel pályázatot hirdet egy 400 koronás iparos ösztöndíjra a felkéri a kerületbeli ipartestületeket, hogy e pályázatot a saját hatáskörükben minél szélesebb körben meghirdessék, az arra érdemes iparos ifjakat a pályázatban részvételre buzdítsák és őket utasítsák, hogy pályázataikat f. évi december hó 20-ikáig az aradi kereskedelmi és iparkamara címére beküldjék.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, november 24.
Amerika 1-el magasabb. Kínálát, vételkedv korlátolt, 10 ezer mm. változatlan.

AS ARADI KÖZLÖNY SZERKESZTŐJE:

DÉLI 7 órai

születés

Buza 1911. Áprilisra	11.24—11.25	11.27—11.28
Buza 1911. májusra	11.17—11.18	11.23—11.24
Buza 1911. októberre	10.72—10.73	10.77—10.78
Rozs 1911. áprilisra	7.95—7.96	7.95—7.96
Rozs 1911. októberre	7.76—7.77	7.73—7.74
Tengeri 1911. májusra	5.66—5.67	5.66—5.67
Zab 1911. áprilisra	8.80—8.81	8.80—8.81

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Nov. 24. —

Magyar aranyárjárdék 4%	111.—
Magyar koronárjárdék 4%	91.70
Magyar koronárjárdék 5 1/2%	91.—
Magy. földterhm. kötvény 4%	92.10
Horvát-szlavon földterhm. kötvény	94.—
Magyar nyeresémsorsorogy kölesön	92.6—
Tízassab. és szegedi sorsorogy kölesön	93.—
Oszták járadék papírban	93.—
Oszták járadék ezüstbe	96.75
Oszták járadék aranyban	130.80
Oszták koronárjárdék 4%	98.10
1900. évi osztrák államsorsorogy	168.—
Oszták-magyar bankrészvény	10.91
Magyar hitelbank-részvény	852.—
Oszták hitelintézetli részvény	664.50
Oszták-magy. Államvasuti részvény	742.80
80 frankos arany (Napoleonkor)	10.08
Német birodalmi márka	175.57 1/2
London vista	240.72 1/2
Paris vista	96.70
20 márkás arany	26.84

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonkénti koroná értékben.)

1910. Nov. 24

Buza (szekvány-minőség):

75 kilogrammos	9.85—9.95
76	10.00—10.10
77	10.20—10.30
78	10.40—10.50

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos	9.80—9.90
Rozs	6.60—6.70
Árpa	6.50—6.60
Zab	7.30—7.45
Tengeri	6.15—6.20
Tengeri (ul)	4.40—4.45

Felolós szerkesztő:

BOLGÁR LAJOS.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1910. évi november hó 25-én:

B) bérlet. B) bérlet

Itt először:

A kormánybiztos.

Szatirikus bohózat 3 felvonásban. Írta: Guthy Soma.
Rendezte: Heltai Jenő.

SZEMÉLYEK:

Gróf Tillyay Beregi S.	Báró Kelemen Kulcsár L.
Lenke, neje Harmath J.	Jarodekné Zalay Margit.
Miteszer Gábor Várnay Jenő.	Czakó Barna Ladiszlav J.
Klára, felesége Novák Irén.	Czakó Samu Cseh Ferenc.
Tuzár Mihály Heltai Jenő.	Schwartz Polgár S.
Viznemisza Dely Lajos.	Gáspár Vass János

Kezdeti este 7 és fél órakor.

URÁNIA

mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1910. nov. 25-én, péntek:

1. Virág tanulmány. Színes látványosság. — 2. A sziv. Dráma. — 3. Kecsege, a bicikli tolvaj. Humoros. — 4. Egy anya kálvariája. Dráma. — 5. A seiklás és ur. Humoros. — 6. A gyomor működése. Tudományos felvétel. — 7. Pall. mint bankhivatalnok Bohózat. — 8. Rubin. Drama. — 9. Turin. Természet után.

Előadások d. u. 5 órától kezdve.

Helysér: 1-60 hely 1 kor., II-ik 80 HIL., III-ik 60 HIL., IV-ik hely 40 HIL., V-ik hely 20 HIL.

As előadásra bármikor be lehet menni.

As előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogred zenekara. játszik. — Csukrásoda.

NYILTTÉR.

Limbeck János és fia

első magy. kir. szab. érokopera-gyára és temetőercedő intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Alulírottak fájdalomtól megtört szívvel tudatják, a forrón szeretett és felejtethetlen jó édes apa, após, nagypapa és rokon

GOLOMETY PÉTER,

háztulajdonosnak,

folyó évi november hó 24-én, hajnali 1 órakor, életének 92-ik évében hosszas szenvedés után történt jobblétre szenderültét.

A boldogult földi maradványai f. évi november hó 25-én, d. u. 2 órakor fognak Mikes Kálemen-utca 6-ik számú házban a gör. kat. egyház szertartásai szerint beszenteltetni és a felső temetőben lévő családi sírkertben örök nyugalomra tétetni.

A'dott legyen emléke!

Arad, 1910. nov. hó 24-én.

Pák T. Jenőné szül. Golomety Mária, leánya. Pák T. Jenő, veje. Pák Lucia, unokája. 4318

Kolozsvárt szigorlatozni

akarók mielőtt jogi seminariomot vennének igénybe szerezzék nek információt

Dr. Kertész

Jogi Előkészítőről

(Bartha Miklós u. 22 sz.)

Legújabb díjmentes tájékoztatóját megküldi.

4291

Mint a napnak sugara

a fűre, úgy hat az üstben a mosásnál a

a ruhára 1/2 óra főzésnél. 2688

Vakítóan fehér fehéremű!

Dörzsölés nélkül! Kefelés nélkül!

„Persil“ dacára esodás hatásának nem tartalmaz Clort, sem egyéb a ruhára ártalmas alkatrészt, amelyért kezességet vállal a gyáros.

Gyár: Gottlieb Voith, Wien III.

Kapható: Vojtek és Weisz, Färber festvérek, Dürr Kecárd és Schäfer Benjaminszék.

HOL kapható a legjobb és legolcsóbb

Porosz Kőszén Kokszt Faszén és aprított Tüzifa

házhoz szállítva: ALTMANN EDÉNÉL Wesselényi-utca 48. Telefon szám 46. Telefon szám 46

ATLANTIKA TEA

3 krajcártól feljebb dgr.-ként.

Valódi jamaicai RUM

legelőnyösebb bevásárlási forrása

ARAD, Andrassy-tér 20. sz.

Telefon 609. sz.

Telefon 609. sz.

Formetesz javítások elfogadtnak.

M. kir. szabadalmassal

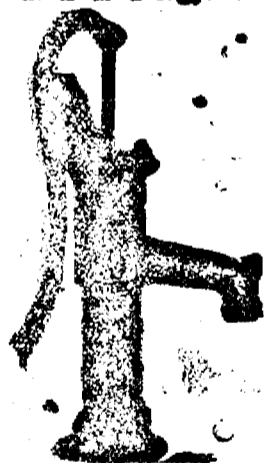
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gumai csövek legolcsóbb gyári áron.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, kőjak és egyéb tisztátalanságok azonnal továbbittatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem rothasztja, a gépezet jó működéséért 3 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskeendők

szelvényekkel. Közégeknek legalkalmasabb, mert kemény és sáros víz használatakor sem tagadják meg a szelvényt — a gép jó működéséért 3 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való csomagoló egységes csomagolás és a legjobb minőségű belső gumirongyok.

Kutak

a hozzávaló csövekkel olcsóbbak és jobbak, mint bármely helyi vagy külföldi gyárban.

Hönig Ottó

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Goics János

cipő felsőrész-készítő.

Van szorencsém a t. helybéli és vidéki cipész mester urak figyelmét felhívni Arad, Háltér 13. szám alatt megnyitott

cipőfelsőrész készítő üzletemre.

Készítek minden e szakba vágó munkákat a legszebb kivitelben, szolid árak mellett. 4177

Kitünő tisztelettel

Goics János.

Alkalmi vétel

és eladások

Ékszer-áruháza

arany és ezüstművekben, Arad legnagyobb óra és ékszerárúháza

Deutsch Izidor

írás és ékszerész Weitzer János-utca, Minorita-palota

Zálogcédule

arany és ezüstművek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcsereállításnak. TELEFON 438. TELEFON 438.

Minden drágul!

hangzik a házi asszonyok körében; — egyedül a

HUNGÁRIA RUM

nem lett drágább, habár annak jó-ságával egy hasonló árbeli Rum sem versenyezhet.

1 literes üveggel 2 kor.
fél " " 1 "

Egyedüli raktár

Vojtek és Weisz

drogueria és parfumeria nagykereskedése

ARADON. :: ARADON

801

Gyermekek és felnőttek által

egyaránt kedvelt friss és kellemes ízű Hajós-féle

Csukamájolaj

most érkezett meg. E fontos és nagy táperejű szer kitünő hatásának bizonyult

mindenféle légzőszervi bajoknál, köhögésnél, fejlődésben visszamaradt gyermekeknek, stb. stb. 431

Ára egy üvegnek 2 korona.

Fagydagaganatok

elmulasztására, fagyviszketegség biztos megszüntetésére legjobb szer a „Frigin.”

Ára egy üvegnek ecsettel és utasítással 70 fillér.

Legjobb fekete Hajfestő

a „MELOGEN”. Egy pár perc alatt bármely hajat vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára 2 korona.

Kitünő amerikai gummi

a „NITER” 6 darab egy eredeti fémdobozban 2 korona.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában ARAD, Andrassy-tér 22. sz. a magyoházzal szemben. —

Nem tévesztendő össze más hasonló céggel.

BUTOR.

Ajánlom kitünő minőségű, stilszerű s a legkedveltebb fanemekből, ugymint cseresznye-, jávor, virágos köris-, mahagoni, és palisanderfából készült háló-, ebédlő és uriszoba butoraimat, valamint igen izéles, a legújabb rajzok után készült előszoba, konyha és cselédszoba berendezéseimet.

Tisztelettel 4315

Varga József, asztalosmester

kizárólag Aradon, Kápolna-utca 6b. sz.

Saját ház.

Saját ház.

Hat kiállítási nagy éremmel kiüntetve.

Alapított 1868.

Apró hirdetések.

Zálogházból

kiváltott arany, ezüst- és gyémánt-árakat vesz és elad Farkas Strelcher Arad, Tökölly-tér 1. 2974

Egy szolid urleány

pénztárnoki állást keres. Cim a kiadóhivatalban. 4321

Liba májat veszek

jó árban, ászatlat, Deák Ferenc-utca 2. sz. kapu alatt jobbra. 4322

Intarsia

festésre és égetésre új genrű fadiszmúáruk összes kellékekkel megérkeztek. Bájos új inságok megtekintésére érdeklődőket szívesen látja vétel kötelezettsége nélkül, Krausz Paulin, Színházépület. Telefon 511. 511

Nőtlen raktáros.

Valamely gazdaságban használható mesterséghez értő nőtlen raktáros keresetük gazdaságba, azonnali belépésre. Cim a kiadóhivatalban. 4000

Rum,

konyak, bor és egyéb üveg vigannták kaphatók Ingusz I. és Fia könyv- és papirkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. 671

Ha cigarettazik

használjon Progress szivarkahelyet, 100 drb. 26 fill. 1000 drb. K. 240. Egyedül kapható Ingusz I. és Fia könyv- és papirkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. 1851

Aki a Révai Nagy Lexikont

megvenni óhajtja, attól átveszem a már elavult Pallas Lexikont. A Révai Lexikont részletfizetésre is szállítom. — Veszek legmagasabb árban egész könyvtárakat és hangjegyeket, 90,000 kötetes kölcsönkönyvtár és 30,000 kötetes zenemű-kölcsönző intézet. Üzleti könyvek gyári raktára. Kerpel Izó könyv- és papirkereskedése, Aradon. 525

Ügyész női akvizitőr

új folyóirat terjesztésére, magas jutalékkal felvétetik. Cim a kiadóhivatalban. 4311

Koffmann Sándor

Arad, (színház-épület.) Női- és leányfelöltők és télikabátok a legújabb kivitelben érkeztek! Versenyen kívüli árak! 4268

2 nagy szoba

és mellékhelyiségekből álló lakás azonnal kiadó. Lázár Vimos-utca 2. sz. 4320

Jó bizonyítványokkal rendelkező, ügyes

segédek

magas fizetéssel fölvetetnek aradi és szabadkai férfi női divatüzletünk részére.

Geiger Gyula fiai

Arad, Asztalos Sándor-utca. 417

6380—1910. tkvi sz.

Arverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Elek és vidéke takaré- és segély egylet, mint szövetkezet eleki cég, mint jelentkező továbbá a kovács-házi járási takarékpénztár r. t. kovács-házi cég és végül Fikker József nagykamarási lakos, mint ezuttal csatlakozónak kimondott végrehajthatók javára 1787 korona, 29 korona, 900 korona és 756 korona tőkekövetelésének s. jár. behajtása végett az aradi kir. törvényszék területén lévő Aradmegye Nagykamarás községében fekvő 1) a nagykamarási 131 számú tkjvben A. + 1. sor 348—349. hrszám alatt felvett 18. számú ház, udvar és kertre 960 kor., 2) a nagykamarási 581 számú tkjvben az A. + 2. sor 748/b. hrszám alatt felvett szántóföldre 2930 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1910. évi december hó 24-ik (huszonnegy) napján délelőtt 10 órakor Nagykamarás községében megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási árak kétharmad része vagyis 640 korona és 1953 korona 32 filléren alól eladni nem fog.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át vagyis 96 korona és 293 koronát készpénzben, vagy az 1881. LX. t.c. 42. §-ában jelzett, árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 1. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. LX. t.c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Arad, 1910. évi szeptember hó 9-én.

Aknay,

kir. tiszéki bíró.

Szalkai Arminné

himző és fehérneművállalata Arad, Weitzer János-u. 13.

Női, férfi és gyermek kelenygyék készítése rövid idő alatt a legfinomabb hozzávalókkal, elsőrendű kivitelben készülnek. 4091

Uri leányok

fehérnemű varráshoz és himzéshez oktatásra fölvetetnek.

Szántói természetes savanyúviz.

Bornak: fűszer. — Betegnek: gyógyszer. — Egészségesnek: óvszer.

Egyike a legjelentékenyebb kalcium tartalmu ásványvizeknek.

Gyermekeknek, gyenge szervezetteknek a legjobb és leghasznosabb ivóvíz.

Aradi főraktár:

ÉLES ÁRMİN

csemege- és fűszernagykereskedőnél. 8978

Telefon 410.

WINKLER JÓZSEF

szőlővessző és szőlőtőlványtermelő Arad, Batthyány-u. 13.

Van szerencsém a t. szőlőbirtokos urak szives tudomására hozni, hogy ez évi terméséből nagymennyiségű kiváló szép fajtisza, dugyökérzetű bor és csemegefajta

szőlőtőlvány

ugyszintén szőlők pótlására kiválóan alkalmas 1 és 2 éves gyökeres Riparia Portalis szőlővessző kerül eladásra mérsékelt árak mellett. Bővebb felvilágosítással és árajánlattal szívesen szolgál

4101 Winkler József, Arad, Batthyány-u. 13.

Párisi

eredeti kalap-minták

méyen leszállított árakon adnak el óriási nagy választékban.

Trotteur, színházi és hangverseny kalapok.

Maison Ritscher-nél

Salacz-utca 1. sz., II. em.

Javitások elfogadtatnak.

Valamint megrendelésre azonnal szállítunk gaszkalapokat is.

Figyelem!

Olcsón csak a

Verseny Áruházban

(Asztalos Sándor-utca) lehet vásárolni.

A következő, kizárólag PARTI ÁRUK kerülnek eladásra :::

Női ing R. schiffonból 75 kr.-tól feljebb	Férfi ing R. R. schiffon 99 krtól feljebb
Női nadrág " 74 "	Téli ing 35 "
Glott alj I. dupla 125 "	Gallér csak 7 "
Lüszter alj I. dupla 125 "	Kézelt párja 8—19 "
Selyem alj I. dupla 375 "	Harlelya 3 pár 50, 90 és 100 "
Mildervédő batizt 52 "	Selyem gallervédő 68 "
Batizt alj 125 "	Klasszekeztű párja 59 "
Taft selyem I. métere 68 "	Selyem sál 38 "
Celkos selyem I. métere 82 "	Kézimunka kongré 125 "
Gyermekruhák 75 "	Csipke, méterje 1 "
Zeebkendő tucatja 58 "	Csipke szövet 25 "

Nagy választék csipkében és olcsó aranyszövetekben.

Szövet, métere

75 kr.

Blúz

1-25 kr.

Kérjük a vásárló közönséget árunk olcsóságáról meggyőződni. Tisztelettel

GEIGER GYULA FIAI

Délmagyarország legnagyobb csipkeáruházának fiókja.

Új képeretező műhely Aradon!

Értesítom úgy a helybeli, mint a vidéki közönséget, hogy Aradon, Salacz-utca 3. szám alatt egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő speciál

Képeretező műhelyt

nyitottam, hol raktáron tartom a legmodernebb képereteket dus választékban. 4276

Képeretéseket saját műhelyemben a legprecízebben készítek. — Elvállalok minden szakmába tartozó munkákat a legjutányosabb árak mellett. — Üvegezési munkákat szolid árban eszközök. — Olajfestményeket eladásra elfogadok!

Szíves pártfogást kér, kiváló tisztelettel.

Freimann József.